

Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

Частина 3

Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу спеціальних закладів загальної
середньої освіти (Н 54.1 – Н 54.2)
(у 3-х частинах)

Частина 3

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

УДК 51*кл3(075.2.056.262)
Л63

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2020 № 271)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом О. Я. Савченко

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

початок уроку

виконай усно

попрацюйте в групах/парах

завдання з логічним навантаженням

досліді

обчислення по колу

домашнє завдання

Листопад Н. П.

Л63 Математика: підруч. для 3 кл. спеціальних закладів загальної середньої освіти (Н 54.1 – Н 54.2) (у 3-х частинах): Частина 3 / Н. П. Листопад. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. — 80 с. : іл.

ISBN 978-966-991-070-7

ISBN 978-966-991-073-8 (Ч. 3).

УДК 51*кл3(075.2.056.262)

ISBN 978-966-991-070-7

ISBN 978-966-991-073-8 (Ч. 3)

© Н. П. Листопад, 2020

© УОВЦ «Оріон», 2020

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000

1. $15 - 7 \cdot 2$ $48 - 8 \cdot 2$ $9 \cdot 3 - 9$ $8 \cdot 3 - 24$
 $15 - 2 \cdot 7$ $48 - 2 \cdot 8$ $3 \cdot 9 - 9$ $3 \cdot 8 - 24$

2. Обчисли.

2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---

 · 10

3. Порівняй.

$8 \cdot 10$ і $10 \cdot 8$ $9 \cdot 10$ і $10 \cdot 9$
 $7 \cdot 10$ і $6 \cdot 10$ $3 \cdot 10$ і $2 \cdot 10$

4. Розглянь записи й поясни, як міркували, виконуючи обчислення.

$10 \cdot 5 = 50$ $100 \cdot 5 = 500$
1 д. · 5 = 5 д.   1 с. · 5 = 5 с.

5. $10 \cdot 3$ $10 \cdot 9$ $10 \cdot 4$ $10 \cdot 7$
 $100 \cdot 3$ $100 \cdot 9$ $100 \cdot 4$ $100 \cdot 7$

6. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$100 + 100 + 100 + 100 + 100 - 380$
 $100 + 100 + 100 - 278$

7. Що важче: печиво чи дві шоколадки?

160 г

100 г

8. $456 + 135$ $673 - 138 + 78$ $134 - 7 \cdot 8$
 $784 - 537$ $528 + 317 + 46$ $(125 - 71) : 6$

9. У першому під'їзді будинку проживає 215 мешканців, у другому — на 108 мешканців більше, ніж у першому, а в третьому — 340 мешканців. Скільки всього мешканців проживає у трьох під'їздах?

 10. Зміни числові дані в попередній задачі так, щоб у відповіді було число 900. Зроби короткий запис утвореної задачі.

 11. Купили три шоколадки масою 100 г кожна, і коробку цукерок, маса якої на 255 г більша, ніж маса трьох шоколадок. Яка маса всієї покупки?

 12. $100 \cdot 6 - 340$ $560 - 100 \cdot 3$ $6 \cdot 4 : 3$
 $100 \cdot 8 - 620$ $1000 - 100 \cdot 9$ $2 \cdot 9 : 6$

13. Склади вирази за таблицею й обчисли їх значення.

Зменшуване	41	$56 : 8$	72	35	80
Від'ємник	$8 \cdot 4$	0	$64 : 8$	$5 \cdot 7$	$51 - 9$
Різниця					

14. Знайди добутки, скориставшись переставною властивістю множення.

$7 \cdot 10$ $5 \cdot 10$ $6 \cdot 100$ $3 \cdot 100$ $7 \cdot 100$
 $6 \cdot 10$ $3 \cdot 10$ $2 \cdot 100$ $10 \cdot 100$ $9 \cdot 100$

Щоб помножити число на 10, достатньо до нього справа приписати один нуль. Щоб помножити число на 100, достатньо до нього справа приписати два нулі.

15. $4 \cdot 100 - 150$ $5 \cdot 100 + 10 \cdot 7$ $9 \cdot 100 - 9 \cdot 8$

16. Обчисли добутки. Запиши та знайди частки за зразком.

$$8 \cdot 10 = 80$$

$$9 \cdot 10$$

$$4 \cdot 10$$

$$5 \cdot 10$$

$$80 : 8 = \square$$

$$80 : 10 = \square$$

17. Обчисли добутки. Запиши й обчисли частки з дільником 100.

$$8 \cdot 100$$

$$7 \cdot 100$$

$$3 \cdot 100$$

$$10 \cdot 100$$

$$8 \cdot 100 = 800$$

$$800 : 100 = 8$$

Щоб поділити кругле число на 10, достатньо у ньому справа відкинути один нуль. Щоб поділити число на 100, достатньо у ньому справа відкинути два нулі.

18. $642 - 3 \cdot 100$

$$(9 \cdot 10 + 510) : 100$$

$$379 + 6 \cdot 100$$

$$5 \cdot (560 - 460)$$

$$(500 - 480) : 10$$

$$(180 + 220) : 100$$

19. Перевір розв'язання рівняння.

$$100 \cdot x = 700$$

$$567 - c = 378$$

$$x \cdot 100 = 300$$

$$x = 700 - 100$$

$$c = 567 + 378$$

$$x = 300 : 100$$

$$x = 600$$

$$c = 935$$

$$x = 3$$

20. Кожну суму зменш на 247.

$$368 + 126$$

$$715 + 190$$

$$425 + 175$$

$$567 + 33$$

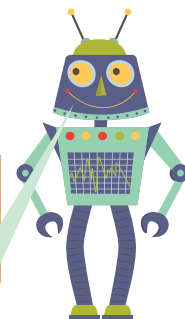
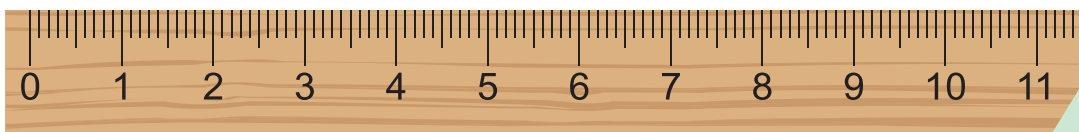
21. Дорога від Кропивницького до Житомира становить 400 км. На кожні 100 км шляху автомобіль витрачає 8 л пального. Скільки літрів пального витратить автомобіль, щоб подолати цю відстань?

22. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

Бригада лісників посадила 370 саджанців сосни, саджанців горіха — на 135 менше, ніж саджанців сосни, а саджанців дуба — на 180 менше, ніж саджанців сосни й горіха разом. Скільки саджанців дуба посадила бригада?

С. — садж. ←
Г. — ?, на садж. менше, ніж } ?
Д. — ?, на садж. менше, ніж —

23. Покажи на лінійці 1 дм. На скільки рівних частин поділено дециметр?

$\frac{1}{10}$ дециметра — це 1 см; $\frac{1}{100}$ дециметра — це 1 мм.

24. Виміряй і запиши довжину кожного відрізка в сантиметрах і міліметрах; у міліметрах.

25. Купили футбольний м'яч за ціною 290 грн, рукавички для воротаря, що коштують на 45 грн менше, ніж м'яч, і захисний шолом — за 353 грн. Яка вартість покупки?

26. Розв'яжи рівняння.

$$c \cdot 100 = 600$$

$$b : 100 = 7$$

$$a - 378 = 473$$

27. $42 \text{ м} : 7$ $100 \text{ см} : 10$ $500 \text{ кг} : 100$
 $35 \text{ хв} : 5$ $100 \text{ см} : 10 \text{ см}$ $500 \text{ кг} : 100 \text{ кг}$

28. Розглянь записи й поясни, як міркували, виконуючи обчислення.

$50 : 5 = 10$ $500 : 5 = 100$
 $5 \text{ д.} : 5 = 1 \text{ д.}$ $5 \text{ с.} : 5 = 1 \text{ с.}$

29. Обчисли з поясненням.

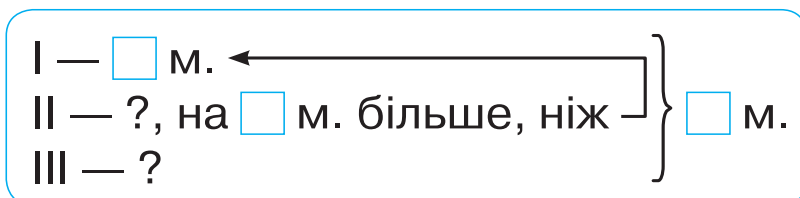
$90 : 9$ $40 : 4$ $80 : 8$ $10 : 1$
 $900 : 9$ $400 : 4$ $800 : 8$ $100 : 1$

30. $700 : 7 - 56$ $(3 \cdot 4 + 88) \cdot 2$ $1000 : 100 : 10$
 $800 : 100 \cdot 5$ $27 : 3 : 3 \cdot 100$ $(740 - 700) : 8$

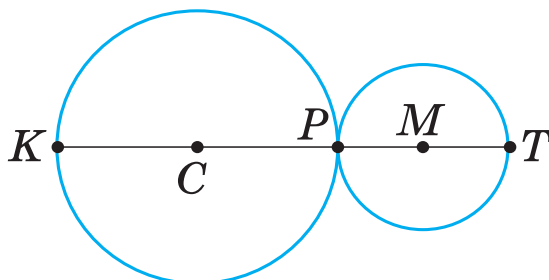
31. Знайди значення виразу $c - c : 100$, якщо $c = 700$, $c = 400$, $c = 1000$.

32. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

У трьох під'їздах будинку проживає 842 мешканці. У першому під'їзді — 267 мешканців, у другому — на 38 мешканців більше, ніж у першому. Скільки мешканців проживає в третьому під'їзді?

33. Радіус кола із центром у точці C дорівнює 15 см, а радіус кола із центром у точці M — 10 см. Знайди відстань між точками K і T .

- **42.** Досліди таблицю множення одноцифрових чисел на круглі. Виконай завдання.

.	10	20	30	40	50
2	20	40	60	80	100
3	30	60	90	120	150
4	40	80	120	160	200
5	50	100	150	200	250

1) Запиши добутки, що мають однакове значення. Склади рівності за зразком.

$$4 \cdot 20 = 40 \cdot 2$$

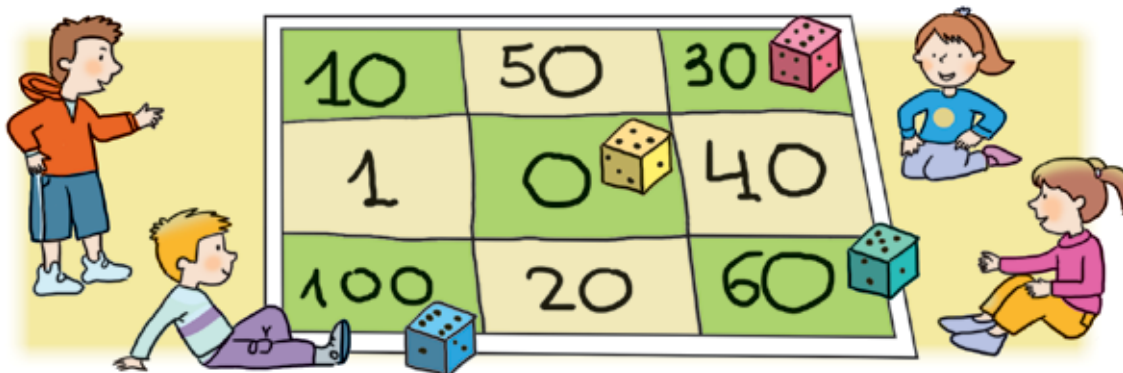
2) Запиши у стовпчик усі добутки з множником 5. Як змінюються відповіді?

3) Запиши у стовпчик усі добутки з множником 40. Як змінюються відповіді? Чому так відбувається?

- 43.** Діти грають у математичну гру, підкидаючи кубик. Кількість очок визначається добутком числа, що випадає на кубик, і числа, що записане в клітинці, на яку падає кубик.

Скільки очок отримав власник рожевого кубика?
А блакитного?

Яке найбільше число отримали в цій грі?
Яке найменше?

44. $390 - 4 \cdot 30$ $290 + 3 \cdot 70$ $(120 - 5 \cdot 8) : 8$

45. Знайди зайві дані й розв'яжи задачі.

1) На дачній ділянці зібрали 20 кг смородини, полуниць — удвічі більше, а огірків — 35 кг. Скільки кілограмів полуниць зібрали?

2) У кафе привезли 30 кг цукру, а борошна — утричі більше. За день у кафе приготували 45 порцій вареників. Скільки всього кілограмів борошна й цукру привезли в кафе?

46. Знайди зайві дані й розв'яжи задачу.

Туристи пройшли пішки 20 км, а проїхали на конях — удвічі менше. Пішки вони йшли 10 год, а на конях їхали 3 год. Скільки кілометрів туристи їхали на конях?

47. $76 + 6 \cdot 70$ $850 - 90 \cdot 3$ $30 : 3 + 30 \cdot 3$

48. Знайди значення виразу $a - a : 10$, якщо $a = 20$, $a = 10$, $a = 300$.

49. Прочитай добутки. Поясни, як знайшли частки.

$50 \cdot 2 = 100$ $40 \cdot 2 = 80$ $300 \cdot 3 = 900$

$100 : 2 = 50$ $80 : 2 = 40$ $900 : 3 = 300$

50. Розглянь записи й поясни, як знаходили кожну частку.

$60 : 3 = 20$ $600 : 3 = 200$

6 д. : 3 = 2 д.   6 с. : 3 = 2 с.

51. $100 : 2$ $60 : 2$ $80 : 2$ $90 : 3$ $200 : 2$ $600 : 3$

$100 : 5$ $60 : 3$ $80 : 4$ $40 : 2$ $400 : 4$ $900 : 3$

52. Знайди $\frac{1}{5}$ кожного числа.

45, 500, 50, 15, 100, 5, 30.

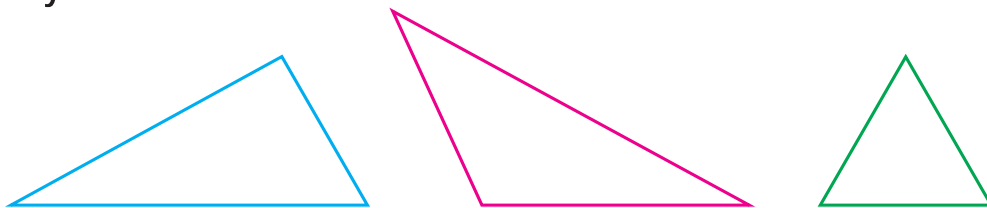
53. У книжці — 60 сторінок. Хлопчик прочитав $\frac{1}{3}$ книжки. Скільки сторінок йому залишилося прочитати?

54. $70 \cdot 4 + 220$ $800 : 4 - 127$ $40 \cdot 3 - 80 : 4$
 $225 - 5 \cdot 30$ $900 : 3 - 297$ $200 \cdot 3 - 500 : 5$

55. У швацький цех завезли 100 м тканини. На пошиття наволочок використали 20 м. Решту тканини використали на пошиття підковдр. Скільки підковдр пошили, якщо на кожну знадобилося 4 м тканини?

56. У семи однакових контейнерах міститься 700 кг піску. Скільки кілограмів піску міститься в одному такому контейнері?

57. Знайди периметр трикутника, у якого є прямий кут.

58. Пасічник викачав з вуликів 100 л меду. 40 л меду він налив у бідон, а решту — порівну розлив у банки місткістю 3 л кожна. Скільки банок знадобилося?

59. Знайди значення виразу $c \cdot 4 - c : 10$, якщо $c = 20$, $c = 50$, $c = 0$.

60. Знайди $\frac{1}{3}$ кожного числа.

30, 6, 900, 15, 60, 300, 3, 900.

61. Прочитай добутки. Поясни, як знайшли частки.

$$30 \cdot 3 = 90$$

$$50 \cdot 2 = 100$$

$$400 \cdot 2 = 800$$

$$90 : 3 = 30$$

$$100 : 2 = 50$$

$$800 : 2 = 400$$

$$90 : 30 = 3$$

$$100 : 50 = 2$$

$$800 : 400 = 2$$

62. Розглянь записи й поясни, як знаходили кожну частку.

$$60 : 30 = 2$$

$$900 : 300 = 3$$

$$6 \text{ д.} : 3 \text{ д.} = 2$$

$$9 \text{ с.} : 3 \text{ с.} = 3$$

63. Перше число — 800, друге — у 2 рази менше, ніж перше, а третє — у 4 рази менше, ніж друге. Знайди третє число.

64. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Зменшуване виражене часткою чисел 100 і 5, від'ємник — 8.
- Ділене — сума чисел 68 і 12, дільник — 8.
- Зменшуване — 100, від'ємник виражений добутком чисел 30 і 3.

65. Прочитай задачі, розглянь схеми. Чим вони схожі й чим різняться? Розв'яжи задачі.

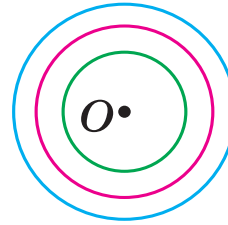
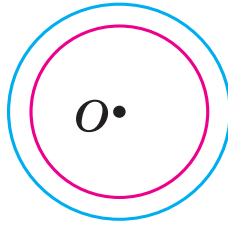
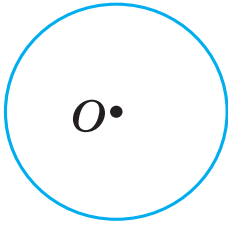
1) Купили букет із семи троянд за ціною 30 грн кожна і букет із 5 гербер за ціною 20 грн кожна. Яка вартість цієї покупки?

2) За 2 букети квітів заплатили 310 грн. Один букет складається із семи троянд за ціною 30 грн кожна, інший — із п'яти гербер. Яка ціна однієї гербери?

$$\left. \begin{array}{l} \text{Тр. — 7 кв. по 30 грн} \\ \text{Г. — 5 кв. по 20 грн} \end{array} \right\} ?$$

$$\left. \begin{array}{l} \text{Тр. — 7 кв. по 30 грн} \\ \text{Г. — 5 кв. по ?} \end{array} \right\} 310 \text{ грн}$$

- **66.** Порівняй малюнки. Скільки кіл з одним центром накреслено на кожному малюнку?

- **67.** Купили 3 пакування фломастерів, по 50 грн кожне, і 5 блокнотів за ціною 40 грн. Яка вартість покупки?

 68. $600 : 300 \cdot 5$ $900 : 300 - 600 : 300$
 $600 : 200 \cdot 8$ $(450 - 50 \cdot 3) : 100$

 69. $45 : 5 : 3$ $36 : 6 : 2$ $54 : 9 : 3$ $18 : (2 \cdot 3)$

- 70.** 1) Поясни, як поділили число на добуток.
 $24 : (4 \cdot 2) = 24 : 8 = 3$
 2) Розглянь інший спосіб ділення числа на добуток.
 $24 : (4 \cdot 2) = 24 : 4 : 2 = 3$

Щоб поділити число на добуток, можна спочатку поділити число на один із множників, а потім результат поділити на інший множник.

- 71.** Виконай обчислення двома способами.
 $40 : (4 \cdot 2)$ $60 : (10 \cdot 2)$ $32 : (4 \cdot 2)$ $600 : (3 \cdot 20)$

72. Обчисли способом послідовного ділення.
 $36 : (6 \cdot 2)$ $72 : (9 \cdot 2)$ $80 : (10 \cdot 2)$ $400 : (10 \cdot 5)$

73. Виконай ділення, розклавши дільник на множники. Скористайся зразком.

$$48 : 16 \quad 56 : 28 \quad 80 : 40 \quad 64 : 16$$

Зразок. $48 : 16 = 48 : (8 \cdot 2) = 3$

74. Знайди частку способом послідовного ділення.
 $600 : 20$ $800 : 40$ $900 : 30$

75. На птахофабриці 900 яєць розклали в лотки, по 30 яєць у кожний. Скільки лотків знадобилося?

76. Прочитай задачу й розв'язання. Поясни, про що дізнаємося кожною дією.

За чотири дні дві групи туристів порівну використали 16 кг крупи. Скільки кілограмів крупи використовувала за день одна група туристів?

1) $16 : 2 = 8$ (кг)   2) $8 : 4 = 2$ (кг)

Розв'яжи задачу іншим способом.

77. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

Два однакові автомати за 3 год запаковують 600 пакетів крупи. Скільки пакетів крупи запаковує один автомат за 1 год?

1) $\square : \square = \square$ 2) $\square : \square = \square$

78. Обчисли способом послідовного ділення.

$$54 : (9 \cdot 2) \quad 81 : (9 \cdot 3) \quad 64 : (8 \cdot 2) \quad 600 : (10 \cdot 3)$$

79. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

За два дні три майстри виготовили 18 столів. Скільки столів виготовляв кожний майстер за один день?

1) $\square : \square = \square$ 2) $\square : \square = \square$

80. Обчисли способом послідовного ділення.

$$42 : (7 \cdot 2) \quad 36 : (6 \cdot 2) \quad 63 : (7 \cdot 3)$$

81. Розглянь два способи обчислення частки $800 : 200$.

1) Спосіб послідовного ділення:

$$800 : 200 = 800 : (100 \cdot 2) = (800 : 100) : 2 = 8 : 2 = 4.$$

2) Спосіб добору:

$$200 \cdot 1 = 200 \text{ (1 — не підходить);}$$

$$200 \cdot 2 = 400 \text{ (2 — не підходить);}$$

$$200 \cdot 3 = 600 \text{ (3 — не підходить);}$$

$$200 \cdot 4 = 800 \text{ (4 — підходить).}$$

Отже, $800 : 200 = 4$.

82. 1) Яка купюра зображена на малюнку?

2) Скільки купюр вартістю 100 грн буде, якщо ними розмінати цю купюру?

3) Скільки купюр вартістю 200 грн буде, якщо ними розмінати цю купюру?

4) Скільки купюр вартістю 500 грн буде, якщо ними розмінати цю купюру?

83. Знайди частки способом добору.

$$150 : 50 \quad 400 : 80 \quad 360 : 90 \quad 120 : 40$$

84. Знайди частки зручним для тебе способом.

$$60 : 20 \quad 250 : 50 \quad 320 : 80 \quad 600 : 200$$

$$90 : 30 \quad 300 : 50 \quad 180 : 60 \quad 400 : 200$$

85. $80 : 40 \cdot 5$ $150 : 30 + 20$ $160 : 80 + 120 : 60$
 $60 \cdot 2 : 40$ $400 - 300 : 50$ $(385 - 135) : 50$

86. 1) Прочитай задачі, розглянь короткі записи. Чим вони схожі й чим різняться? Розв'яжи задачі.

1) Для гуртка купили 7 лінійок за ціною 8 грн кожна і 6 пензликів за ціною 10 грн кожний. Яка вартість цієї покупки?

2) Для гуртка купили 7 лінійок і кілька пензликів на загальну суму 116 грн. Лінійка коштує 8 грн, а пензлик — 10 грн. Скільки купили пензликів?

Л. — 7 шт. по 8 грн }?
 П. — 6 шт. по 10 грн }

Л. — 7 шт. по 8 грн } 116 грн
 П. — ? по 10 грн }

2) Склади ще одну задачу, обернену до першої. Зроби короткий запис.

87. Розв'яжіть задачу. Складіть до неї 4 обернені задачі.

Товар	Ціна	Кількість	Вартість
	8 грн	3	?
	10 грн	7	

88. $120 : 30$ $270 : 90 \cdot 7$ $(245 - 165) : 20$
 $240 : 60$ $3 \cdot 80 : 60$ $(127 + 133 + 40) : 60$

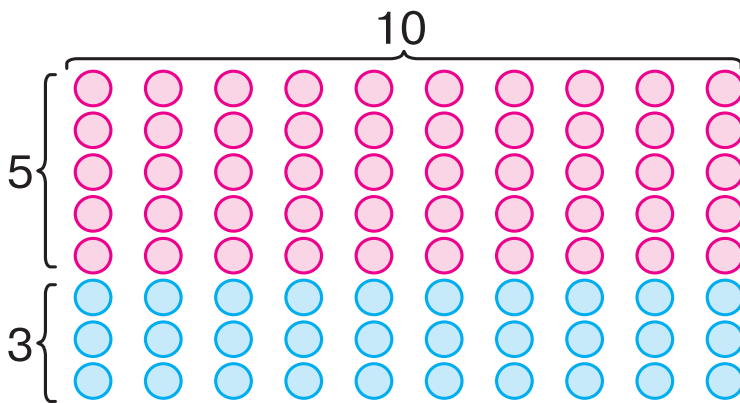
89. Розв'яжи задачу. Склади до неї обернену задачу. Купили 3 зошити, по 6 грн кожний, і 2 ручки за тією самою ціною. Яка вартість покупки?

90. $120 : 30$ $300 : 100$ $200 : 10$ $30 \cdot 10$
 $120 : 40$ $300 : 10$ $240 : 10$ $32 \cdot 10$

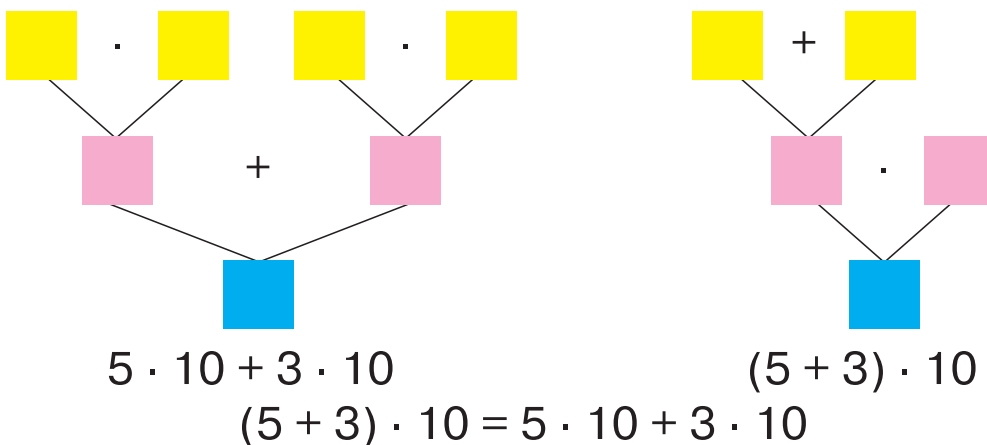
91. $5 \cdot 4$ $3 \cdot 8$ $2 \cdot 9$ $5 \cdot 1$ $20 \cdot 10$
 $5 \cdot 40$ $3 \cdot 80$ $2 \cdot 90$ $5 : 1$ $20 : 10$

92. 1) Прочитай задачу. Розглянь схематичний малюнок до неї.

У саду росте 10 рядів яблунь, по 5 дерев у кожному, і 10 рядів груш, по 3 дерева в кожному. Скільки всього яблунь і груш росте в саду?

2) Задачу можна розв'язати двома способами. Поясни за схемами кожний спосіб.

Щоб помножити суму на число, можна помножити на це число кожний доданок і знайдені добутки додати.

$$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$$

93. Обчисли значення кожної пари виразів у стовпчиках і перевір властивість множення суми на число.

$$\begin{array}{l} 4 \cdot 5 + 3 \cdot 5 \\ (4 + 3) \cdot 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 2 \cdot 10 + 7 \cdot 10 \\ (2 + 7) \cdot 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 3 \cdot 3 + 5 \cdot 3 \\ (3 + 5) \cdot 3 \end{array}$$

94. Обчисли значення кожного виразу двома способами.

$$(3 + 7) \cdot 10$$

$$(20 + 80) \cdot 10$$

$$(30 + 40) \cdot 5$$

95. Порівняй.

$$4 \cdot 50 \text{ і } 50 \cdot 4$$

$$6 \cdot 20 \text{ і } 12$$

$$(6 + 3) \cdot 5 \text{ і } 6 \cdot 5 + 3 \cdot 5$$

$$3 \cdot 30 \text{ і } 3 \cdot 20$$

$$20 \cdot 6 : 40 \text{ і } 30$$

$$120 : 20 \text{ і } 120 : 40$$

96. Склади задачу за даними таблиці. Розв'яжи двома способами.

Дерево	Кількість дерев у ряду	Кількість рядів	Усього дерев
Слива	6	4	?
Персик	3	4	

97. 1) Склади за таблицями дві задачі. Розв'яжи їх. Яку задачу можна розв'язати двома способами?

1

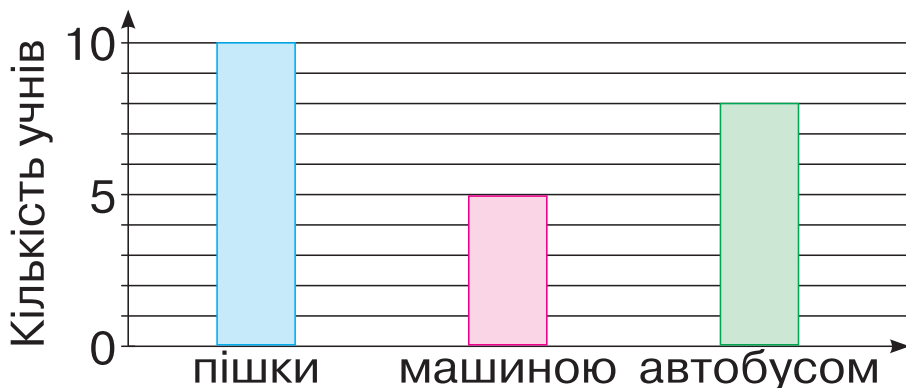
Товар	Ціна	Кількість	Вартість
Лінійка	6 грн	10	?
Олівець	3 грн	10	

2

Товар	Ціна	Кількість	Вартість
	6 грн	4	?
	2 грн	7	

2) Склади задачу, обернену до другої.

98. Розглянь діаграму, на якій показано, як учні 3 класу дістаються до школи. Дай відповіді на запитання.

- 1) Скільки учнів ідуть до школи пішки?
- 2) Скільки учнів їдуть машиною?
- 3) Скільки учнів їдуть шкільним автобусом?
- 4) Скільки всього учнів у класі?

99. Проведіть опитування серед однокласників і з'ясуйте, як вони дістаються до школи.

Побудуйте за допомогою цеглинок Лего діаграму. Нехай кожний візьме цеглинку, що відповідає вказаному транспорту. Складіть цеглинки однакового кольору в один стовпчик. Порівняйте стовпчики та зробіть висновки.

машиною

пішки

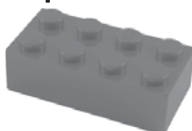
автобусом

велосипедом

електропотягом

іншим видом транспорту

100. $60 : 30$
 $600 : 30$

$(657 - 337) : 80$
 $(456 + 44) : 10$

$(5 + 4) \cdot 7$
 $(96 + 4) \cdot 8$

101. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи задачу зручним для тебе способом.

Продукт	Маса однієї коробки	Кількість коробок	Загальна маса
Зефір	3 кг	5	?
Халва	7 кг	5	

102. 1) Знайди добутки двома способами.

$$(5 + 3) \cdot 9$$

$$(4 + 6) \cdot 8$$

$$(3 + 6) \cdot 5$$

2) Знайди добутки зручним для тебе способом.

$$(2 + 7) \cdot 7$$

$$(4 + 5) \cdot 10$$

$$(5 + 5) \cdot 100$$

103. Розглянь записи й поясни, як знаходили добутки $15 \cdot 3$.

$$15 \cdot 3 = \square$$

$$\swarrow \quad \searrow$$

$$10 + 5$$

$$10 \cdot 3 = 30$$

$$5 \cdot 3 = 15$$

$$30 + 15 = 45$$

$$15 \cdot 3 = (10 + 5) \cdot 3 = 10 \cdot 3 + 5 \cdot 3 = 30 + 15 = 45$$

104. $31 \cdot 3$ $41 \cdot 2$ $17 \cdot 4$ $12 \cdot 6$
 $18 \cdot 4$ $33 \cdot 3$ $47 \cdot 2$ $19 \cdot 4$

105. $12 \cdot 2 + 12$ $12 \cdot 3 - 13$ $14 \cdot 4 + 36$
 $22 \cdot 2 + 22$ $23 \cdot 3 - 23$ $24 \cdot 4 - 36$

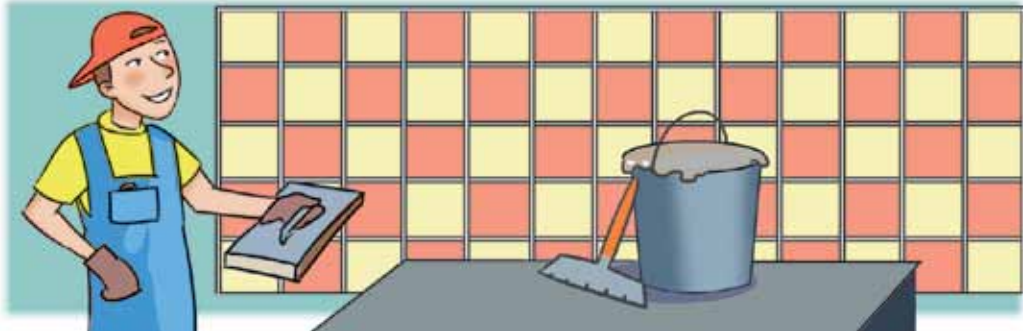
106. Розв'яжи рівняння.

$$567 + c = 918$$

$$a - 158 = 306$$

$$768 - b = 388$$

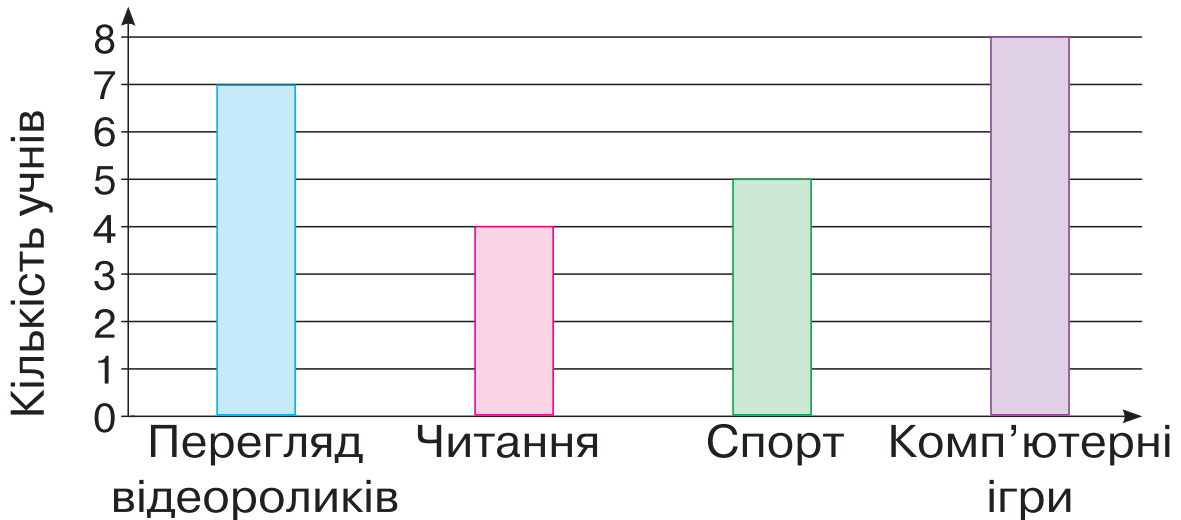
107. Майстер облицював стіну в кухні плиткою. Він поклав 5 рядів плитки, по 13 плиток у кожному. Скільки плиток поклав майстер?

108. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи задачу зручним для тебе способом.

Ділянка	Кущів помідорів в одному ряду	Кількість рядів	Усього посадили
I	5	8	?
II	5	6	

109. Розглянь діаграму, на якій показано, чим займаються учні 3 класу на дозвіллі. Дай відповіді на запитання.

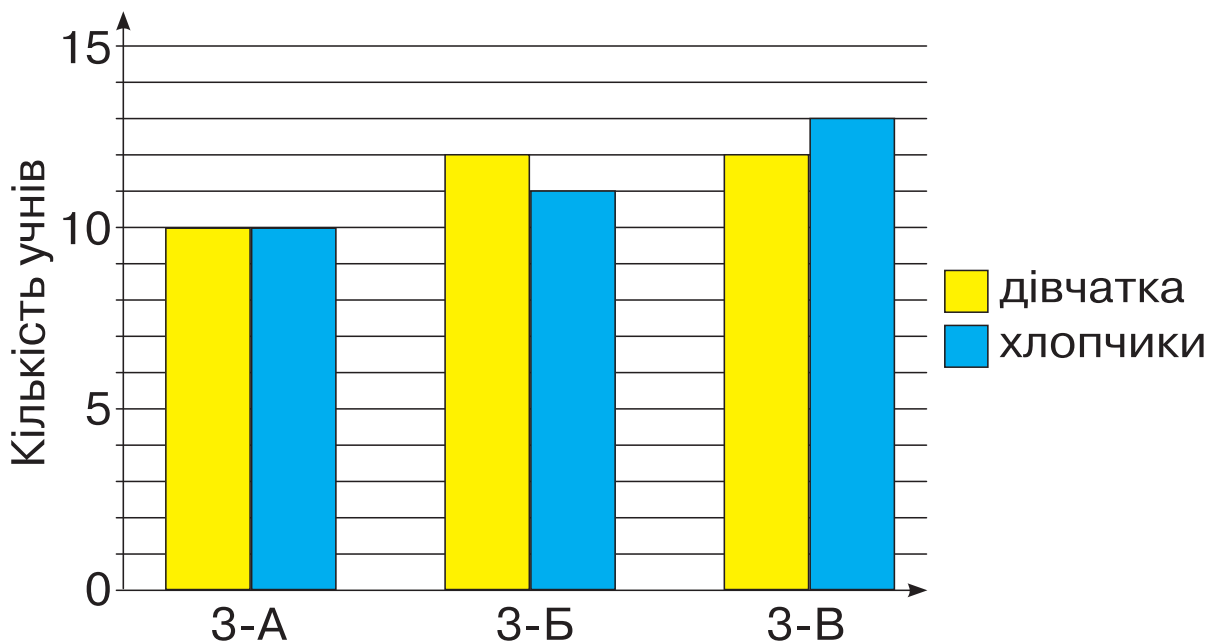
- 1) Чим займається більшість учнів на дозвіллі?
- 2) Скільки учнів читають?
- 3) Чи правда, що учнів, які люблять переглядати відеоролики більше, ніж учнів, які займаються спортом?
- 4) Скільки всього учнів у класі?

110. Проведіть опитування серед однокласників і з'ясуйте, як вони проводять дозвілля.

111. Розглянь діаграму, на якій показано кількість дівчаток і хлопчиків у третіх класах. Дай відповіді на запитання.

- 1) Скільки всього дівчаток у 3-х класах?
- 2) Скільки всього хлопчиків у 3-х класах?
- 3) Скільки всього учнів у третіх класах?

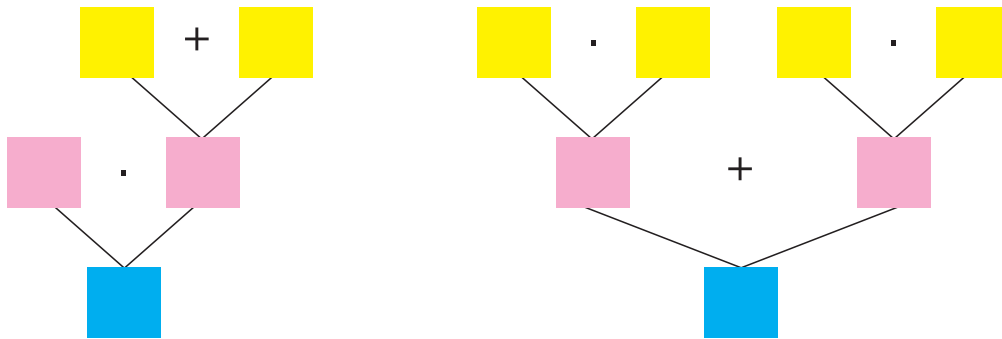

112. $47 \cdot 2$ $27 \cdot 3 + 457$ $49 \cdot 2 + 23 \cdot 4$
 $41 \cdot 2$ $933 - 33 \cdot 3$ $32 \cdot 2 - 17 \cdot 3$

113. Склади вирази на знаходження суми, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Доданок	$4 \cdot 6$	$12 \cdot 5$	$23 \cdot 4$	$33 \cdot 2$	80
Доданок	156	79	164	$7 \cdot 8$	$60 \cdot 5$
Сума					

- 114.** Купили 6 гірлянд зелених повітряних кульок, по 6 штук у кожній, і 4 гірлянди білих кульок, по 6 штук у кожній. Скільки всього кульок купили? Склади вирази для розв'язання задачі двома способами, скориставшись схемами. Зроби висновок.

Щоб помножити число на суму, можна помножити це число на кожний доданок і знайдені добутки додати.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c$$

- 115.** Обчисли значення кожної пари виразів у стовпчиках і перевір властивість множення числа на суму.

$$3 \cdot (7 + 2)$$

$$5 \cdot (4 + 6)$$

$$8 \cdot (6 + 1)$$

$$3 \cdot 7 + 3 \cdot 2$$

$$5 \cdot 4 + 5 \cdot 6$$

$$8 \cdot 6 + 8 \cdot 1$$

- 116.** Знайди значення виразу $5 \cdot (c + 4)$, якщо $c = 5$, $c = 0$, $c = 6$.

117. $127 + 7 \cdot (4 + 5)$

$30 \cdot 6 + 347$

$40 \cdot 8 - 40 : 8$

$971 - 3 \cdot (6 + 3)$

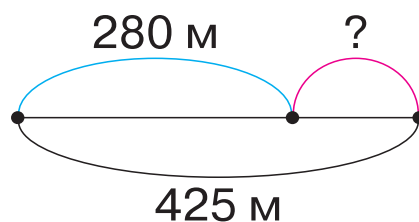
$50 \cdot 7 - 281$

$100 \cdot 10 - 100 : 10$

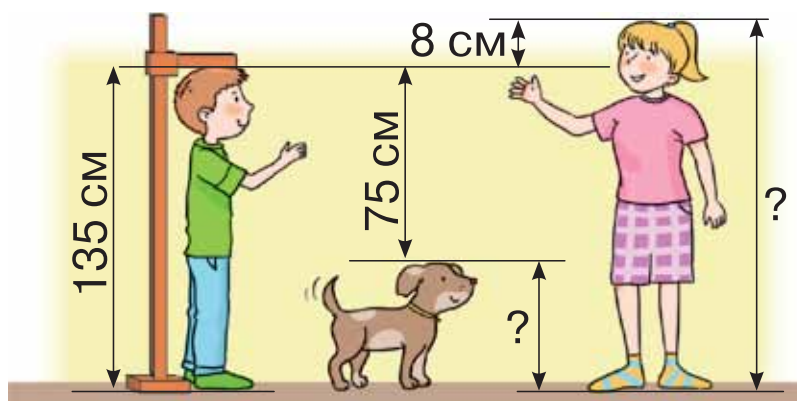
- 118.** Ширина ділянки дорівнює 4 м. Це становить $\frac{1}{3}$ її довжини. Знайди периметр цієї ділянки.

119. Склади задачу за малюнком і схемою. Розв'яжи задачу.

120. Знайди зріст дівчинки й собачки, скориставшись малюнком і числовими даними.

121. Знайди значення виразу $7 \cdot (b + 3)$, якщо $b = 3$, $b = 7$, $b = 1$.

122. Розв'яжи задачу зручним для тебе способом.

У змаганнях брали участь дві команди легкоатлетів, по 4 спортсмени в кожній, і три команди тенісистів, по 4 спортсмени в кожній. Скільки всього тенісистів і легкоатлетів брало участь у змаганнях?

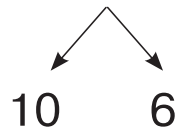

123. Склади вирази на знаходження різниці, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Зменшуване	354	$22 \cdot 4$	400	$33 \cdot 2$	$40 \cdot 5$
Від'ємник	$15 \cdot 3$	79	$17 \cdot 4$	$7 \cdot 8$	$11 \cdot 5$
Різниця					

124. Розглянь записи й поясни обчислення.

$$4 \cdot 16 = \square$$

$$4 \cdot 10 = 40$$

$$4 \cdot 6 = 24$$

$$40 + 24 = 64$$

$$4 \cdot 16 = 4 \cdot (10 + 6) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 6 = 40 + 24 = 64$$

125. Обчисли з поясненням.

$$2 \cdot 34$$

$$6 \cdot 14$$

$$4 \cdot 19$$

$$3 \cdot 21$$

$$5 \cdot 19$$

$$3 \cdot 25$$

$$6 \cdot 16$$

$$7 \cdot 13$$

$$8 \cdot 12$$

$$9 \cdot 11$$

126. $5 \cdot 18$

$$3 \cdot 25$$

$$2 \cdot 18$$

$$5 \cdot 17$$

$$5 \cdot 15$$

$$2 \cdot 42$$

$$4 \cdot 24$$

$$4 \cdot 19$$

$$6 \cdot 16$$

$$7 \cdot 14$$

127. Перевір розв'язання рівняння.

$$c : 10 = 3$$

$$b : 3 = 14$$

$$a \cdot 10 = 150$$

$$c = 10 + 3$$

$$b = 14 \cdot 3$$

$$a = 150 : 10$$

$$c = 13$$

$$b = 42$$

$$a = 15$$

128. Знайди значення виразу $x \cdot 3 - x$, якщо $x = 20$, $x = 200$, $x = 13$, $x = 21$.

129. $784 + 2 \cdot 27$

$$637 - 7 \cdot 12$$

$$4 \cdot 22 + 5 \cdot 14$$

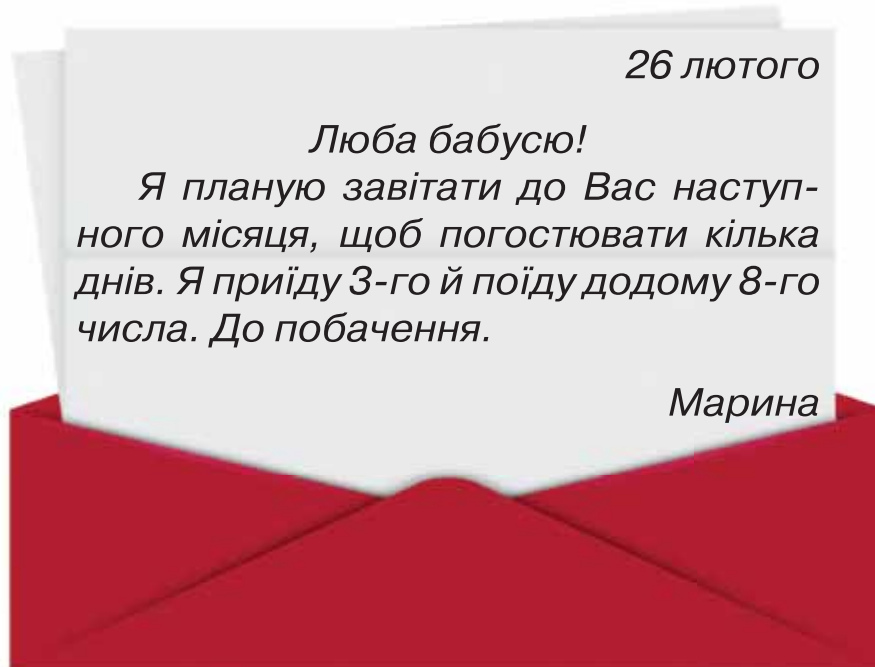
130. 1) Пригадай, як знаходити вартість покупки, якщо відомі ціна й кількість товару.

2) Склади за даними таблиці пряму й обернені задачі. Розв'яжи їх.

Ціна	Кількість	Вартість
8 грн	6	?
?	6	48 грн
8 грн	?	48 грн

131. Прочитай лист онучки до бабусі. Виконай завдання, скориставшись календарем.

- 1) Через скільки днів Марина планує приїхати в гості до бабусі?
- 2) У який день тижня приїде Марина?
- 3) У який день тижня вона поїде додому?
- 4) Скільки ночей вона буде в бабусі?

132. $7 \cdot 13 + 163$ $892 - 9 \cdot 11$ $3 \cdot 27 - 5 \cdot 16$

133. Розв'яжи задачу. Склади до неї дві обернені задачі.

Купили 3 шоколадки за ціною 20 грн. Яка вартість покупки?

134. Склади вирази на знаходження добутку, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Множник	$4 \cdot 6$	$12 \cdot 5$	$3 \cdot 4$	4	8
Множник	3	10	5	$7 \cdot 2$	$2 \cdot 5$
Добуток					

$$135. \quad \begin{array}{cccc} 22 \cdot 3 & 13 \cdot 5 & 17 \cdot 5 & 33 \cdot 3 \\ 3 \cdot 22 & 5 \cdot 13 & 5 \cdot 17 & 3 \cdot 33 \end{array}$$

136. Порівняй.

$$\begin{array}{cc} 7 \cdot 13 \text{ і } 3 \cdot 7 & (7 + 4) \cdot 3 \text{ і } 7 \cdot 3 + 4 \cdot 3 \\ 5 \cdot 6 \cdot 2 \text{ і } 12 \cdot 5 & 8 \cdot 5 + 7 \cdot 5 \text{ і } (8 + 7) \cdot 5 \end{array}$$

$$137. \quad \begin{array}{ccc} 890 - 24 \cdot 4 & 56 : 7 \cdot 12 & 457 - 12 \cdot 6 + 321 \\ 497 + 60 : 20 & 27 \cdot 3 : 9 & 456 + (345 - 287) \end{array}$$

138. Розв'яжи й порівняй задачі. Що знаходили в кожній задачі?

1) Для оздоблення театрального костюма купили 3 м стрічки на суму 27 грн. Скільки гривень коштує 1 м стрічки?

Ціна	Кількість	Вартість
?	3 м	27 грн

2) Для оздоблення театрального костюма на суму 45 грн купили стрічку, по 9 грн за 1 м. Скільки метрів стрічки купили?

Ціна	Кількість	Вартість
9 грн	?	45 грн

3) Для оздоблення театрального костюма купили 3 м стрічки на суму 27 грн. Скільки метрів стрічки можна купити за 81 грн, якщо ціна стрічки така сама?

Ціна	Кількість	Вартість
Однакова	3 м	27 грн
	?	81 грн

139. Прочитай задачу. Розглянь її короткий запис у таблиці. Розв'яжи задачу. Що відомо про кількість тканини для одного костюма?

На пошиття двох однакових костюмів витратили 8 м тканини. Скільки таких костюмів можна пошити, використавши 20 м тканини?

Кількість тканини для одного костюма	Кількість костюмів	Усього витратили тканини
Однакова	2	8 м
	?	20 м

140. Максим народився 4 квітня, а Ніна — 23 березня. Скористайся календарем і обчисли, скільки днів минає від дня народження Ніни до дня народження Максима.

141. Для виготовлення чотирьох шпаківень використали 40 цвяхів. Скільки потрібно цвяхів для виготовлення семи таких шпаківень?

142. $5 \cdot 6 + 6 \cdot 16$ $678 - 8 \cdot 12$ $22 \cdot 4 + 347$

143. Які числа з поданих на картках у добутку дають число 72? Запиши рівності за зразком.

1	2	3	4	6	8
9	12	18	24	36	72

Зразок. $72 \cdot 1 = 72$

144. $3 \cdot 13 + 14$ $24 \cdot 3 : 8$ $8 \cdot 50 : 100$ $5 \cdot 18 : 10$

145. Знайди значення виразу.

a	12	23	17	20	1	31	19
$3 \cdot a + 50$							

 146. Іванка та її брат Тихін купили 6 тістечок, по 12 грн кожне, і бублик за 4 грн. Скільки гривень вони заплатили за покупку?

Розглянь розрахунки кожного й визнач, хто з дітей обчислив вартість правильно.

Іванка

$$12 \cdot 6 + 4$$

$$\downarrow \quad \downarrow$$

$$72 + 4$$

$$\downarrow \quad \downarrow$$

$$\boxed{76}$$

Тихін

$$12 \cdot 6 + 4$$

$$\downarrow \quad \downarrow$$

$$12 \cdot 10$$

$$\downarrow \quad \downarrow$$

$$\boxed{120}$$

$$\underbrace{12 \cdot 6 + 4}_{72} = \underbrace{72 + 4}_{76} = 76 \quad \underbrace{12 \cdot 6 + 4}_{12} = \underbrace{12 \cdot 10}_{120} = 120$$

147. Для привітання дівчаток зі святом хлопчики 3-го класу склали із квітів 13 букетів, по 7 квіток у кожному, і ще залишилося 15 квіток. Скільки квіток було спочатку?

148. Для клумби прямокутної форми, довжина якої дорівнює 12 м, а ширина — удвічі менша, побудували бордюр. Визнач його довжину.

149. Для дитячого садка купили 4 набори кольорового паперу, по 23 грн за кожний, і одні ножиці за ціною 45 грн. Яка вартість покупки?

150. $632 - 17 \cdot 5$ $3 \cdot 15 : 9$ $437 + (120 - 80) : 5$

151. $60 : 6 : 1$ $70 : 7 : 1$ $40 : 4 : 1$ $90 : 9 : 1$
 $50 : 5 : 1$ $80 : 8 : 1$ $30 : 3 : 1$ $20 : 2 : 1$

152. 1) Прочитай задачу. Розглянь два способи розв'язування задачі складанням виразу.

У квітковому кіоску було 15 червоних гвоздик і 9 жовтих. З них зробили букети, розклавши по 3 гвоздики в кожний. Скільки букетів утворили?

I спосіб

$15 + 9$ — усього гвоздик у кіоску;

$(15 + 9) : 3$ — кількість утворених букетів.

$(15 + 9) : 3 = 24 : 3 = 8$ (б.)

II спосіб

$15 : 3$ — кількість букетів із червоних гвоздик;

$9 : 3$ — кількість букетів із жовтих гвоздик;

$15 : 3 + 9 : 3$ — усього букетів.

$15 : 3 + 9 : 3 = 5 + 3 = 8$ (б.)

2) Обидва способи розв'язування дали однакові результати. Чим різняться ці способи?

$(15 + 9) : 3 = 15 : 3 + 9 : 3$

Щоб поділити суму на число, достатньо поділити на це число кожний доданок і знайдені частки додати.

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

153. Обчисли вирази двома способами з поясненням.

$$(10 + 8) : 2 \quad (12 + 15) : 3 \quad (6 + 9) : 3$$

154. Обчисли зручним для тебе способом.

$$(21 + 9) : 3 \quad (24 + 24) : 6 \quad (30 + 24) : 6$$

155. 1) Прочитай і порівняй задачі.

- 28 кг яблук розклали в пакети, по 4 кг в кожний. Скільки пакетів для цього використали?
- 12 кг зелених яблук і 16 кг жовтих розклали в пакети, по 4 кг в кожний. Скільки пакетів для цього використали?

2) Як утворили з простої задачі складену?
Розв'яжи складену задачу двома способами.

156. «Віднови» рівності.

$$(24 + 12) : 3 = 24 : \square + 12 : \square$$

$$5 \cdot (20 + 4) = 5 \cdot \square + \square \cdot 4$$

157. $(24 + 16) : 8$ $(30 - 15) : 5$ $(153 - 81) : 9$

$$24 + 16 : 8 \quad 30 - 15 : 3 \quad 153 - 81 : 9$$

158. 48 кг яблук і 24 кг груш розклали в ящики, по 8 кг у кожний. Скільки ящиків використали?

159. $(30 + 18) : 6$ $60 : 20 + 40 : 20$ $35 : 5 \cdot 20$

$$(6 + 36) : 6 \quad (60 + 40) : 20 \quad 5 \cdot 16 : 8$$

160. $14 : 7 \cdot 3$ $18 : 6 \cdot 5$ $24 : 3 \cdot 4$ $27 : 3 \cdot 6$

$$14 : 2 \cdot 3 \quad 18 : 3 \cdot 5 \quad 24 : 8 \cdot 4 \quad 27 : 9 \cdot 6$$

161. Обчисли зручним для тебе способом.

$$(40 + 16) : 8 \quad (36 + 24) : 6 \quad (27 + 36) : 9$$

162. 1) Розклади кожне із чисел 14, 16, 18 на два доданки так, щоб кожний з них поділився на 2.

Зразок. $14 = 10 + 4$ $10 : 2 = 5$ $4 : 2 = 2$

2) Розклади кожне із чисел 15, 18, 21, 24 на два доданки так, щоб кожний з них поділився на 3.

163. Розглянь записи й поясни спосіб знаходження частки $36 : 3$.

$$\begin{array}{c} 36 : 3 = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ 30 \quad 6 \end{array}$$

$$30 : 3 = 10$$

$$6 : 3 = 2$$

$$10 + 2 = 12$$

$$36 : 3 = (30 + 6) : 3 = 30 : 3 + 6 : 3 = 10 + 2 = 12$$

164. Обчисли з поясненням.

$$24 : 2$$

$$46 : 2$$

$$88 : 4$$

$$86 : 2$$

$$82 : 2$$

$$84 : 4$$

$$69 : 3$$

$$64 : 2$$

$$39 : 3$$

$$96 : 3$$

165. Розв'яжи рівняння.

$$2 \cdot x = 44$$

$$c : 4 = 12$$

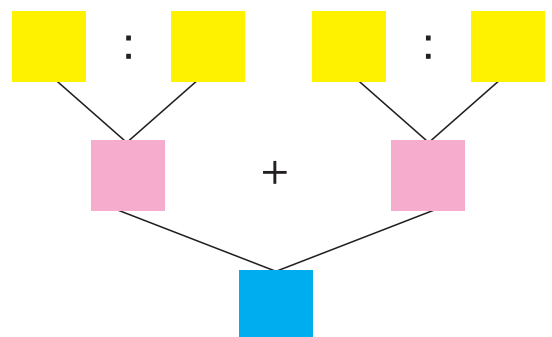
$$a + 378 = 812$$

166. Розв'яжи задачу двома способами.

Костик зібрав 24 склянки смородини, а його сестра — 16 склянок. Усю смородину мама законсервувала, розклавши її по 4 склянки в кожен банку. Скільки банок консервованої смородини вийшло в мамі?

167. Склади задачу про апельсини й мандарини із числами 12, 6 і 2, щоб її розв'язання відповідало блок-схемі.

168. $68 : 2$ $76 : 4$ $86 : 2 + 287$ $(563 - 481) : 2$
 $69 : 3$ $55 : 5$ $421 - 99 : 3$ $28 \cdot 3 : 2$

169. У кошику було 16 персиків і 12 нектаринів. Усі фрукти розклали на тарілки, по 4 на кожну. Скільки тарілок знадобилося?

170. Склади вирази на знаходження частки, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Ділене	26	46	400	$11 \cdot 4$	$40 \cdot 5$
Дільник	2	$10 : 5$	$20 \cdot 10$	2	10
Частка					

171. Знайди третину кожної суми чисел: $12 + 18$, $15 + 9$, $60 + 30$.

172. $66 : 2$ $48 : 4$ $88 : 2$ $88 : 8$
 $66 : 3$ $48 : 2$ $88 : 4$ $93 : 3$

173. 1) Чи кожну частку можна обчислити двома способами?

$(12 + 18) : 3$ $(31 + 29) : 2$

$(17 + 16) : 3$ $(22 + 8) : 6$

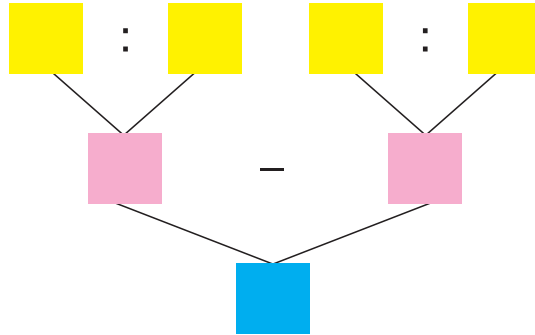
2) Які частки не можна обчислити двома способами? Чому?

174. $(31 + 23) : 6$ $(24 + 15) : 3$ $(40 + 20) : 6$

175. У папці було 11 червоних аркушів паперу, 7 зелених і 22 жовтих. Усі аркуші роздали порівну чотирьом учням. Скільки аркушів паперу отримав кожний учень?

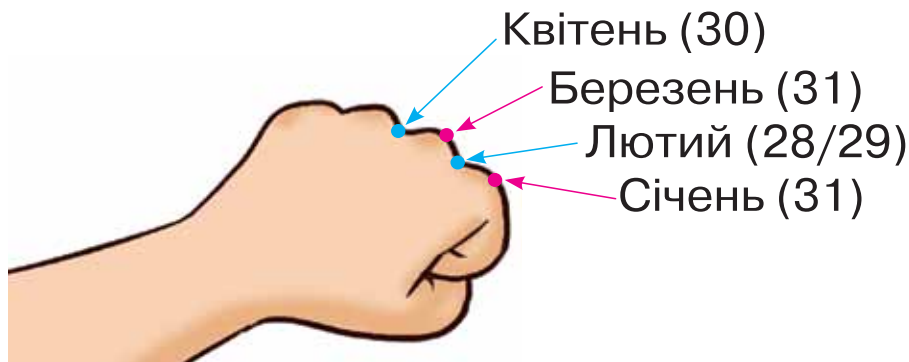
176. 1) Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

В Інниному гаманці є 47 грн. Із них 22 грн — двогривневими монетами і 25 грн — п'ятигривневими купюрами. Чого в гаманці більше: монет чи купюр? На скільки більше?

2) Чи є в задачі зайві дані? Для чого вказана загальна сума грошей?

 177. Пригадай, скільки днів у кожному місяці. Визначати тривалість кожного місяця допоможе «правило кісточок».

Для цього потрібно стиснути пальці в кулак і називати місяці за порядком: січень — кісточка, тобто місяць довший — 31 день; лютий — ямка, тобто місяць коротший — 28 або 29 днів; березень — кісточка — 31 день. Полічивши до крайньої кісточки, повертаємося на початок і продовжуємо лічбу. Спробуй цей спосіб і перевір за календарем.

178. 1) Скільки місяців мають 31 день? А скільки — 30 днів?

2) Обчисли кількість днів у році, скориставшись схемою.

$$31 \cdot \square + 30 \cdot \square + \square = \square$$

179. Які наступні три дати зображені в цьому календарі? Запиши їх за порядком.

180. $77 : 7$ $567 + 66 : 3$
 $99 : 9$ $800 - 55 : 5$

181. В Олеся є 16 грн, в Ілони — 17 грн, а в Матвія — 21 грн. Скільки пончиків вони можуть купити на цю суму грошей, якщо один пончик коштує 9 грн?

182. Обчисли ланцюжком по колу.

$$\begin{array}{cccc} 88 : 2 & 11 \cdot 3 & 10 \cdot 10 & 22 : 2 \\ 40 : 4 & 44 : 2 & 33 + 7 & 100 - 12 \end{array}$$

183. Зменш у 3 рази кожне число.

99, 33, 69, 36, 63, 96.

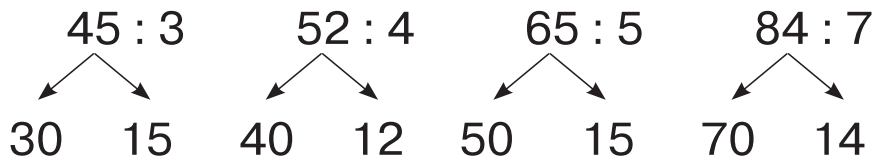
184. Розклади кожне із чисел: 54, 72, 84, 57 — на два доданки так, щоб і перший, і другий доданок ділився на 3.

185. Розглянь записи й поясни спосіб знаходження частки $42 : 3$.

$$\begin{array}{l} 42 : 3 = \square \\ \swarrow \quad \searrow \\ 30 \quad 12 \end{array} \quad \begin{array}{l} 30 : 3 = 10 \\ 12 : 3 = 4 \\ 10 + 4 = 14 \end{array}$$

$$42 : 3 = (30 + 12) : 3 = 30 : 3 + 12 : 3 = 10 + 4 = 14$$

186. Знайди частки, скориставшись підказкою.

187. $96 : 8$ $78 : 6$ $48 : 3$ $52 : 2$ $56 : 4$

188. Знайди значення виразу $125 + 54 : a$, якщо $a = 2$,
 $a = 3$, $a = 6$, $a = 9$.

189. Заготували 8 банок варення із яблук, 13 банок — з абрикос, 9 банок — із полуниць. Використали половину із заготовлених банок. Скільки банок варення залишилось?

190. Довжина ігрового майданчика прямокутної форми дорівнює 42 м, а його ширина становить третину довжини. Обчисли периметр цього майданчика.

 191. Вибери час, який може визначати тривалість кожної події:

- 1) перерва між уроками триває: 15 хв чи 45 с;
- 2) тренування в басейні триває: 60 с чи 45 хв;
- 3) записування дати в зошиті триває: 30 с чи 45 хв.

 192. У магазині було 70 м'ячів. П'яту частину м'ячів продали. Скільки м'ячів залишилося в магазині?

 193. Знайди значення виразу $324 - 72 : c$, якщо $c = 2$,
 $c = 3$, $c = 4$, $c = 6$.

 194. Обчисли ланцюжком по колу.

$16 \cdot 3$	$32 \cdot 2$	$48 : 4$	$64 : 4$
$6 \cdot 6$	$4 \cdot 8$	$36 : 9$	$12 : 2$

195. Прокоментуй обчислення.

$$70 : 2 = (60 + 10) : 2 = 60 : 2 + 10 : 2 = 30 + 5 = 35$$

$$96 : 4 = (80 + 16) : 4 = 80 : 4 + 16 : 4 = 20 + 4 = 24$$

196. Виконай ділення. Перевір множенням.

$84 : 6$

$91 : 7$

$57 : 3$

$68 : 4$

$96 : 6$

197. $781 - 17 \cdot 5$ $452 + 17 \cdot 4$ $456 - (954 - 688)$

198. Прочитай задачу. Які числа треба вписати в таблицю? Розв'яжи задачу.

Купили 3 шоколадки і 4 тістечка за однаковою ціною. За шоколадки заплатили 42 грн. Яка вартість тістечок?

Товар	Ціна	Кількість	Вартість
	Однакова	<input type="text"/>	<input type="text"/> грн
		<input type="text"/>	?

199. Прочитай задачу. Який вираз є її розв'язанням?

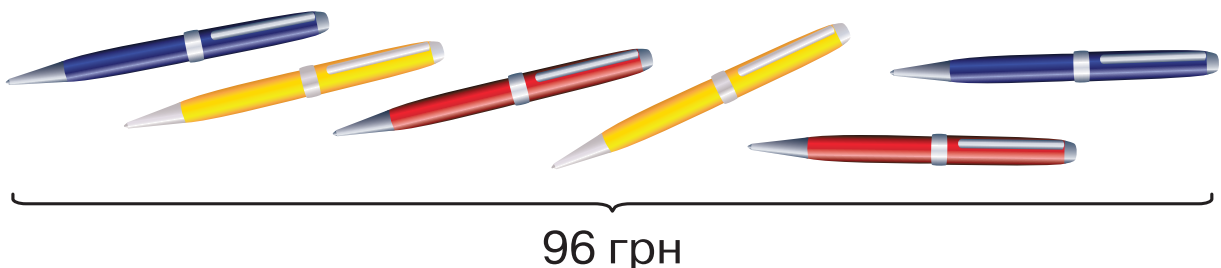
За 4 фломастери заплатили 24 грн. Скільки фломастерів можна купити на суму 36 грн?

$(36 - 24) : 4$

$36 : (24 : 4)$

$(36 + 24) : 4$

200. Склади задачу за малюнком. Розв'яжи її.

201. У забігу брало участь 5 спортсменів. Прочитай їхні результати.

- 1) Хто став переможцем змагань?
- 2) Запиши імена дітей у порядку їх фінішування.
- 3) Хто з дітей прибіг до фінішу після Олега?
- 4) У кого з дітей у результаті забігу різниця в часі з Романом становить 10 с?

202. Купили 7 льодяників і 8 тістечок за однаковою ціною. За льодяники заплатили 84 грн. Скільки гривень коштують тістечка?

203. $285 + 64 : 4$ $78 : 6 + 156$ $615 - 57 : 3$

204. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Суму чисел 21 і 12 збільшити втричі.
- Частка суми чисел 15 і 21 та числа 4.
- Частку чисел 48 і 4 зменшити втричі.

205. $4 \cdot (14 : 7)$ $(35 - 25) : 10$ $(678 - 528) : 50$

206. Розглянь два способи обчислення частки $64 : 4$.
 $64 : 4 = (40 + 24) : 4 = 40 : 4 + 24 : 4 = 10 + 6 = 16$
 $64 : 4 = (32 + 32) : 4 = 32 : 4 + 32 : 4 = 8 + 8 = 16$

207. Розклади ділене на зручні доданки по-різному та знайди частки.

$$84 : 6 \quad 60 : 5 \quad 52 : 4 \quad 90 : 6 \quad 90 : 5$$

208. Розв'яжи рівняння.

$$76 : x = 4 \quad c \cdot 7 = 98 \quad k \cdot 5 = 80$$

209. У бібліотеці потрібно було підклеїти 84 підручники. Третьюокласники виконали третину цієї роботи. Скільки підручників залишилося підклеїти?

210. Склади задачу про лінійки й олівці за даними таблиці.

Ціна	Кількість	Вартість
4 грн	Однакова	56 грн
?		70 грн

 211. У березні проведуть 5 занять театрального гуртка. Заняття проходять у середу після обіду.
1) Визначте за календарем дату проведення першого заняття.
2) На останньому занятті на сцені поставлять спектакль. Визначте дату цього заняття.

 212. У шкільних змаганнях брали участь 37 хлопців і 28 дівчат. $\frac{1}{5}$ всіх учасників становили третьокласники. Скільки учнів з інших класів брали участь у змаганнях?

 213. Розв'яжи рівняння.
 $c : 7 = 12 \quad 78 : a = 3 \quad b \cdot 8 = 96$

214. Склади вирази на знаходження частки, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Ділене	52	63	400	$16 \cdot 4$	$60 : 5$
Дільник	$2 \cdot 2$	$3 \cdot 3$	$20 \cdot 10$	8	$3 \cdot 4$
Частка					

215. Обчисли частки способом послідовного ділення.

$$48 : (4 \cdot 2) \qquad 84 : (2 \cdot 7) \qquad 96 : (8 \cdot 3)$$

$$96 : (4 \cdot 6) \qquad 78 : (3 \cdot 2) \qquad 75 : (5 \cdot 3)$$

216. Виконай ділення, розклавши дільник на множники. Перевір множенням.

$$32 : 16 \qquad 45 : 15 \qquad 72 : 24 \qquad 64 : 16 \qquad 42 : 14$$

Зразок. $32 : 16 = 32 : (8 \cdot 2) = 32 : 8 : 2 = 4 : 2 = 2$
 $2 \cdot 16 = 32$

217. Знайди частки способом добору. Перевір множенням.

$$39 : 13 \qquad 34 : 17 \qquad 55 : 11 \qquad 63 : 21 \qquad 46 : 23$$

Пригадай! Ділене завжди дорівнює добутку частки й дільника.

Якщо після множення частки на дільник не дістали діленого, то в обчисленнях припустилися помилки.

218. $74 : 37$ $(614 - 545) : 23$ $(780 - 687) : 31$

219. На суму 65 грн купили 5 маркерів. Скільки маркерів можна купити на суму 91 грн?

220. Прочитай задачу. Розглянь короткий запис задачі в таблиці. Що є невідомим у цій задачі? Розв'яжи задачу.

На суму 36 грн купили 4 коробки простих олівців. Скільки коробок кольорових олівців можна купити на суму 80 грн, якщо коробка кольорових олівців на 7 грн дорожча, ніж коробка простих?

Товар	Ціна коробки	Кількість коробок	Вартість
Прості олівці	? ←	4	36 грн
Кольорові олівці	?, на 7 грн більша	?	80 грн

221. Ширина прямокутника дорівнює 13 см. Це становить $\frac{1}{5}$ його довжини. Обчисли периметр цього прямокутника.

222. На суму 51 грн купили 3 кг яблук. Скільки кілограмів таких яблук можна купити на суму 85 грн?

223. $94 : 47$ $84 : 42 \cdot 9$ $(800 - 718) : 41$

224. Склади вирази на знаходження частки, скориставшись таблицею. Обчисли їх значення.

Ділене	$6 \cdot 7$	$40 - 1$	69	85	$60 \cdot 5$
Дільник	21	13	$20 + 3$	5	10
Частка					

225. Знайди чверть кожної суми.

$$60 + 16 \quad 55 + 45 \quad 47 + 5 \quad 3 + 81 \quad 2 + 90$$

226. Виконай ділення. Перевір множенням.

$$32 : 16 \quad 87 : 29 \quad 74 : 37 \quad 60 : 15 \quad 33 : 11$$

227. Розв'яжи рівняння.

$$3 \cdot c = 39 \quad b \cdot 5 = 85 \quad x : 3 = 12$$

228. Розв'яжи нерівність $x \cdot 33 < 100$.

Міркуй так: потрібно знайти таке число x , щоб добуток цього числа й числа 33 був менший, ніж 100.

Скористаємося способом добору:

$$\begin{aligned} x = 1: & 1 \cdot 33 = 33, & 33 < 100 & (1 \text{ — підходить}); \\ x = 2: & 2 \cdot 33 = 66, & 66 < 100 & (2 \text{ — підходить}); \\ x = 3: & 3 \cdot 33 = 99, & 99 < 100 & (3 \text{ — підходить}); \\ x = 4: & 3 \cdot 33 + 33 = 132, & 132 > 100 & (4 \text{ — не підходить}). \end{aligned}$$

Очевидно, що числа, більші за число 4, також не підходять.

Перевіримо також число 0: $0 \cdot 33 < 100$ (число 0 підходить).

Відповідь: розв'язками нерівності є числа 0, 1, 2, 3.

229. Розв'яжи нерівність.

$$5 \cdot a < 15 \quad c + 3 < 7$$

230. Купили 3 кг яблук за ціною 16 грн. Скільки кілограмів мандаринів можна купити на цю суму грошей, якщо їх ціна становить 24 грн?

Товар	Ціна	Маса	Вартість
Яблука	16 грн	3 кг	Однакова
Мандарини	24 грн	?	

231. Склади задачу за таблицею. Розв'яжи задачу.

Товар	Ціна	Маса	Вартість
Морква	8 грн	6 кг ←	Однакова
Буряк	?	?, на 2 кг менша	

232. Розв'яжи рівняння.

$$17 \cdot x = 51$$

$$672 - c = 569$$

$$84 : a = 4$$

233. За 6 наволочок заплатили 120 грн. Рушник — утричі дорожчий, ніж наволочка. Скільки рушників можна купити на суму 120 грн?

234. Знайди частку двома способами.

$$36 : 12$$

$$81 : 27$$

$$100 : 20$$

$$42 : 14$$

$$56 : 28$$

235. При купівлі холодильника покупець отримав гарантійний талон на 36 місяців. Скільки це років?

236. Розглянь записи й поясни, як знаходили кожну частку.

$$96 : 3 = (90 + 6) : 3 = 90 : 3 + 6 : 3 = 30 + 2 = 32$$

$$315 : 5 = (300 + 15) : 5 = 300 : 5 + 15 : 5 = 60 + 3 = 63$$

$$112 : 7 = (70 + 42) : 7 = 70 : 7 + 42 : 7 = 10 + 6 = 16$$

237. Знайди частки способом добору.

$$105 : 15$$

$$100 : 25$$

$$105 : 35$$

$$156 : 52$$

$$96 : 16$$

$$128 : 32$$

$$135 : 45$$

$$110 : 55$$

238. $(576 - 457) : 17$ $90 \cdot 4 : 3$ $5 \cdot (120 : 4)$
 $(300 - 195) : 21$ $72 : 24 : 3$ $5 \cdot 30 : 50$

239. Розв'яжи рівняння, у якому треба знайти дільник.

$$x \cdot 14 = 56$$

$$56 - c = 14$$

$$56 : a = 14$$

$$x : 7 = 10$$

$$56 : c = 8$$

$$a : 10 = 100$$

240. У сувої було 75 м шовку. На пошиття суконь витратили 15 м. У скільки разів більше шовку залишилося, ніж витратили?

241. 1) Розв'яжи задачу.

У коробку поклали 6 пакетів крупів, по 2 кг в кожному, і ще залишилося 36 таких пакетів. На скільки кілограмів крупів більше залишилося, ніж поклали в коробку?

2) Сформулюй запитання до задачі зі словами «У скільки разів...». Розв'яжи утворену задачу.

242. У квітні кількість похмурих днів становила половину всієї кількості днів у цьому місяці, а кількість дощових днів становила третину від похмурих днів. Решта днів були сонячними. Скільки у квітні було похмурих днів? дощових? сонячних?

243. Кравчиня пришила гудзики до трьох суконь, по 4 гудзики на кожну, і в неї залишилося ще 16 гудзиків. Дай відповіді на запитання.

1) Скільки всього гудзиків було в кравчині?

2) На скільки таких суконь вистачить решти гудзиків?

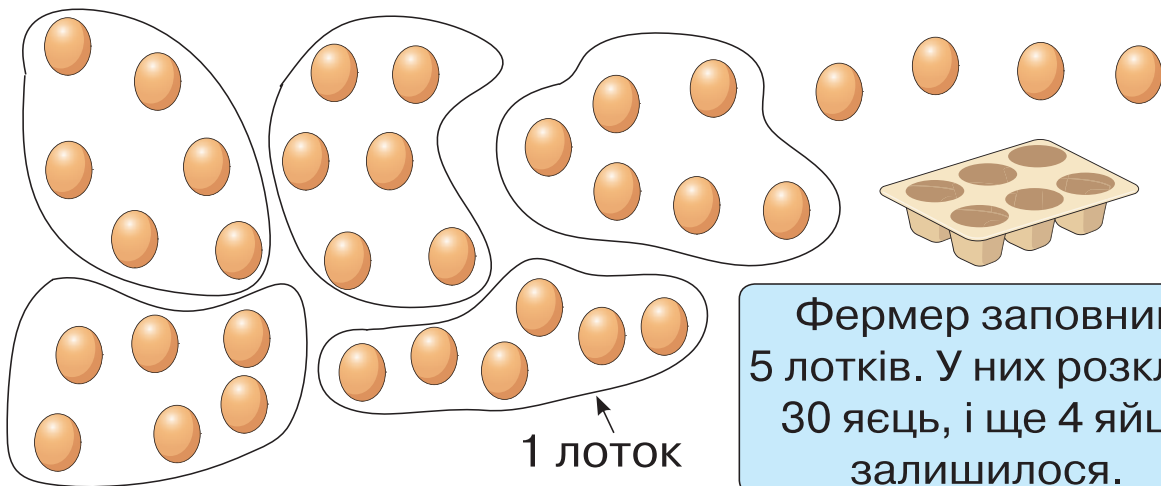

244. Знайди частки способом добору.

92 : 23   90 : 45   195 : 65   75 : 15

245. Щодня фермер збирає яйця й укладає їх у лотки, по 6 яєць у кожний. Сьогодні він зібрав 34 яйця. Скільки лотків він заповнив повністю? Антон зробив малюнок й отримав таку відповідь.

Фермер заповнив 5 лотків. У них розклав 30 яєць, і ще 4 яйця залишилося.

Микита побудував таблицю і також отримав таку відповідь.

Розглянь таблицю і поясни, як міркував Микита.

Кількість заповнених лотків	Кількість розкладених яєць	Кількість яєць, яку залишилося розкласти
1	$6 \cdot 1 = 6$	$34 - 6 = 28$
2	$6 \cdot 2 = 12$	$34 - 12 = 22$
3	$6 \cdot 3 = 18$	$34 - 18 = 16$
4	$6 \cdot 4 = 24$	$34 - 24 = 10$
5	$6 \cdot 5 = 30$	$34 - 30 = 4$
6	$6 \cdot 6 = 36$	Неможливо заповнити коробку повністю, оскільки яєць усього 34.

Записуємо:

$$34 : 6 = 5 \text{ (ост. 4).}$$

Читаємо: 34 поділити на 6; у частці буде 5 і в остачі — 4.

Число 34 — ділене, 6 — дільник, 5 — частка, 4 — остача.

246. Прочитай записи.

$$28 : 5 = 5 \text{ (ост. 3)}$$

$$38 : 7 = 5 \text{ (ост. 3)}$$

$$100 : 9 = 11 \text{ (ост. 1)}$$

$$160 : 50 = 3 \text{ (ост. 10)}$$

247. Порівняй записи в кожному стовпчику.

$$15 : 3 = 5$$

$$32 : 8 = 4$$

$$16 : 3 = 5 \text{ (ост. 1)}$$

$$33 : 8 = 4 \text{ (ост. 1)}$$

$$17 : 3 = 5 \text{ (ост. 2)}$$

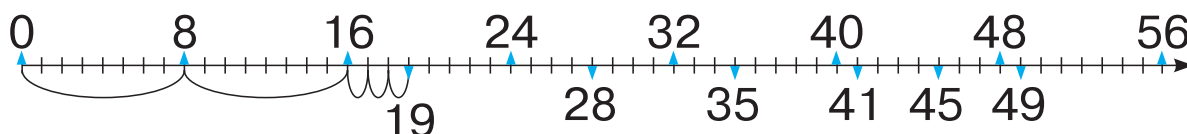
$$34 : 8 = 4 \text{ (ост. 2)}$$

248. Прочитай задачу. Розв'яжи її. Для цього зроби малюнок і побудуй таблицю. Запиши результат ділення.

Для благодійного ярмарку дівчатка випекли 25 мафінів і розклали їх у пакети, по 4 мафіни в кожний. Скільки пакетів мафінів дівчатка виставили на продаж?

249. У Максимовій колекції є 43 моделі автомобілів. Він розклав їх у коробки, по 10 штук у кожна. Скільки повністю заповнених коробок одержав Максим?

250. Розглянь числовий промінь, на якому позначені результати множення числа 8.

Скориставшись таблицею множення і числовим променем, запиши кожне число у вигляді суми добутку й числа за зразком.

19 — 2 рази по 8 плюс 3 $19 = 8 \cdot 2 + 3$

28 — ... $28 = 8 \cdot \dots + \dots$

35 — ... $35 = \dots$

41 — ... $41 = \dots$

45 — ... $45 = \dots$

49 — ... $49 = \dots$

$$8 \cdot 1 = 8$$

$$8 \cdot 2 = 16$$

$$8 \cdot 3 = 24$$

$$8 \cdot 4 = 32$$

$$8 \cdot 5 = 40$$

$$8 \cdot 6 = 48$$

$$8 \cdot 7 = 56$$

$$8 \cdot 8 = 64$$

$$8 \cdot 9 = 72$$

$$8 \cdot 10 = 80$$

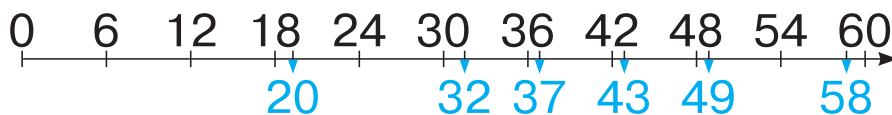
251. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Добуток чисел 8 і 7 збільшити на 6.
- Від числа 43 відняти добуток чисел 5 і 8.
- Різницю чисел 500 і 300 поділити на 10.
- Частку чисел 40 і 8 збільшити в 7 разів.
- Різницю чисел 700 і 300 збільшити на 50.
- Суму чисел 250 і 380 зменшити в 10 разів.

252. Ширина прямокутника дорівнює 20 м. Це становить $\frac{1}{4}$ його довжини. Знайди периметр прямокутника.

253. Розглянь числовий промінь, на якому позначені результати множення числа 6. Скориставшись цим променем і таблицею множення числа 6, запиши за зразком, між якими добутками міститься кожне число.

$6 \cdot 1 = 6$
$6 \cdot 2 = 12$
$6 \cdot 3 = 18$
$6 \cdot 4 = 24$
$6 \cdot 5 = 30$
$6 \cdot 6 = 36$
$6 \cdot 7 = 42$
$6 \cdot 8 = 48$
$6 \cdot 9 = 54$
$6 \cdot 10 = 60$

$$\begin{aligned} 6 \cdot 3 < 20 < 6 \cdot 4 & \quad \dots < 43 < \dots \\ \dots < 32 < \dots & \quad \dots < 49 < \dots \\ \dots < 37 < \dots & \quad \dots < 58 < \dots \end{aligned}$$

254. Максим заплатив за м'яч 70 грн. Це становить $\frac{1}{3}$ коштів, які були в нього. Скільки гривень було в Максима?

255. Розглянь таблицю, у якій показано, як наповнюються лотки, що вміщують по 6 яєць, і скільки яєць залишається. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

Кількість яєць	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
Кількість лотків	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	7
Кількість яєць, що залишилися	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	0

- 1) Яка найменша кількість яєць залишається?
- 2) Яка найбільша кількість яєць залишається?
- 3) Запиши результат ділення чисел 37, 38, 39, 40, 41 на 6 за зразком.
 $37 : 6 = 6$ (ост. 1)
- 4) Який висновок можна зробити про остачу?

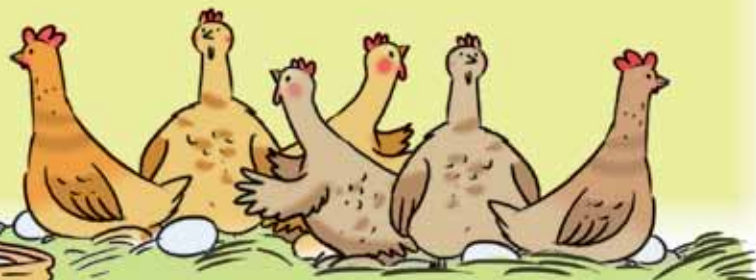

Остача завжди менша від дільника.

256. У вівторок кури знесли 52 яйця. Перевір, чи правильно фермер лічить лотки.

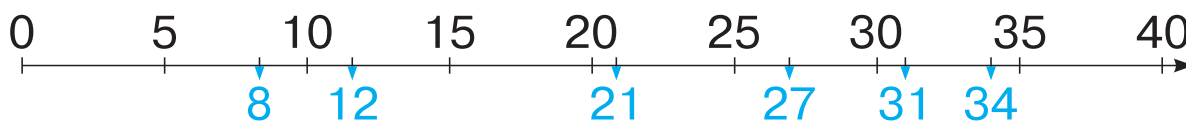

У мене буде 7 лотків з яйцями, і залишиться 10 яєць.

$$52 = 6 \cdot 7 + 10$$

257. 1) Розглянь числовий промінь, на якому позначені результати множення числа 5.

2) Запиши, між якими числами, що діляться на 5, розміщене кожне число.

$$\begin{array}{lll} 5 < 8 < 10 & \dots < 21 < \dots & \dots < 31 < \dots \\ \dots < 12 < \dots & \dots < 27 < \dots & \dots < 34 < \dots \end{array}$$

3) Виконай ділення з остачею, скориставшись схемою і записами.

$$\begin{array}{lll} 8 : 5 & 21 : 5 & 31 : 5 \\ 12 : 5 & 27 : 5 & 34 : 5 \end{array}$$

258. Виконай ділення з остачею.

$$23 : 7 \quad 65 : 9 \quad 85 : 20 \quad 103 : 10$$

Міркуй так: потрібно поділити число 23 на 7. Знайдемо найбільше із чисел від 1 до 23, яке поділиться на 7. Це число 21, бо $21 : 7 = 3$. Знайдемо остачу: $23 - 21 = 2$; остача менша від дільника. Отже, $23 : 7 = 3$ (ост. 2).

259. Кондитер виготовляє шоколадні трюфелі й пакує їх по 8 штук. Скільки пакувань він може зробити, якщо він виготовив 42 трюфелі? 46 трюфелів? 54 трюфелі?

260. Бабуся планувала законсервувати 12 банок огірків, а вийшло на третину більше. Скільки банок огірків законсервувала бабуся?

261. Пенал коштував 120 грн. Під час акції його ціна знизилася на $\frac{1}{5}$. Якою стала ціна пенала?

262. Сергійко купив книжку за 18 грн, витративши третину всіх своїх грошей. Скільки гривень було в Сергійка до купівлі книжки?

263. Господиня поставила на стіл тарілку, на якій було 15 пампушок. Кожний із семи гостей узяв по 2 пампушки. Чи залишилися на тарілці пампушки? Якщо так, то скільки?

264. Виконай ділення з остачею.

$19 : 3$

$29 : 9$

$37 : 7$

$46 : 6$

265. 1) Знайди частку й остачу.

8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	----	----	----	----	----	----

 : 2

2) Який висновок можна зробити?

Парні числа діляться на 2 без остачі.

266. 1) Виконай ділення з остачею.

$34 : 10$

$56 : 10$

$81 : 10$

$12 : 10$

$99 : 10$

2) Яка остача може бути при діленні на 10?

3) Чи може остача при діленні на 10 дорівнювати 12?

267. Дідусь покликав четверо своїх онуків і сказав: «Щодня впродовж тижня я збиратиму груші й ділитиму їх порівну між вами, а собі залишатиму решту».

1) Розглянь таблицю і з'ясуй, чи не помилявся дідусь.

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
Кількість груш	14	21	24	29	31	18	30
Кількість онуків	4	4	4	4	4	4	4
Кількість груш, що отримав кожний онук	3	5	6	6	7	4	6
Кількість груш, що залишилися дідусеві	2	1	0	5	3	2	6

2) Як перевірити, чи правильно знайдено остачу при діленні з остачею?

268. Розглянь записи. Поясни, як складала рівності.

$$45 : 7 = 6 \text{ (ост. } 3)$$

$$107 : 10 = 10 \text{ (ост. } 7)$$

$$45 = 6 \cdot 7 + 3$$

$$107 = 10 \cdot 10 + 7$$

Щоб перевірити ділення з остачею, треба до добутку частки і дільника додати остачу. Якщо отримаємо ділене, то ділення виконано правильно.

269. Виконай ділення з остачею. Перевір.

$$67 : 15$$

$$34 : 16$$

$$29 : 4$$

$$93 : 30$$

270. Емілія збрала на пляжі 67 мушель. Вона хоче зробити з них намисто, використовуючи по 16 мушель на один разок. Скільки разків намиста вийде в Емілії? Скільки мушель залишиться?

271. П'ятеро друзів зловили 29 рибин і вирішили поділити їх порівну, а решту, якщо залишиться, віддати другові Антону, який захворів. Скільки рибин дісталось кожному з друзів? Скільки рибин отримав Антон?

272. Флористка отримала 75 троянд. З них вона зробила букети, по 9 троянд у кожному. Скільки букетів зробила флористка? Скільки троянд залишилося?

273. Виконай ділення з остачею. Перевір.

$73 : 9$

$73 : 8$

$82 : 8$

$80 : 9$

$76 : 25$

274. На свій день народження Ярослав приніс коробку, у якій було 86 цукерок, і пригостив ними порівну 21 однокласника. Скільки цукерок отримав кожний?

Ярослав роздав по одній цукерці 4 рази. Чому він не роздавав п'ятий раз?

Розглянь таблицю. Запиши в зошит, як знаходили решту цукерок. Зроби висновок.

	Кількість цукерок на 1 особу	Кількість цукерок, що залишилася
Після I розподілу	1	$86 - 21 = 65$
Після II розподілу	2	$65 - 21 = 44$
Після III розподілу	3	...
Після IV розподілу	4	...

Якщо остача менша від дільника, то ділення завершено.

- 275.** Перевір, чи правильно виконано ділення.
 $45 : 4 = 11$ (ост. 1) $78 : 8 = 8$ (ост. 14)
 $100 : 25 = 3$ (ост. 25) $301 : 100 = 3$ (ост. 1)

- 276.** Дідусь Павло хоче пересадити свої квіти — 23 герані й 32 гіацинти. Він має 5 горщиків для герані й 6 горщиків для гіацинтів.

- 1) Скільки квіток герані він посадить в один горщик і скільки цих квіток залишиться?
- 2) Скільки квіток гіацинтів він посадить в один горщик і скільки цих квіток залишиться?
- 3) Герань і гіацинти, що залишилися, він вирішив посадити в інший горщик. Скільки квіток буде в цьому горщику?

- 277.** Виконай ділення з остачею.
 $36 : 8$ $53 : 7$ $100 : 30$ $25 : 12$

- **278.** Оксанка загадала Тарасові загадку: «Коли я до кількох листівок, що були в мене, докупила ще 6 листівок, то їх стало менше, ніж 12. Скільки листівок могло бути в мене спочатку?»
Тарас записав так: $x + 6 < 12$. Він сказав, що в Оксанки могло бути від 1 до 5 листівок. Чи правильна відповідь Тараса? Обґрунтуй.

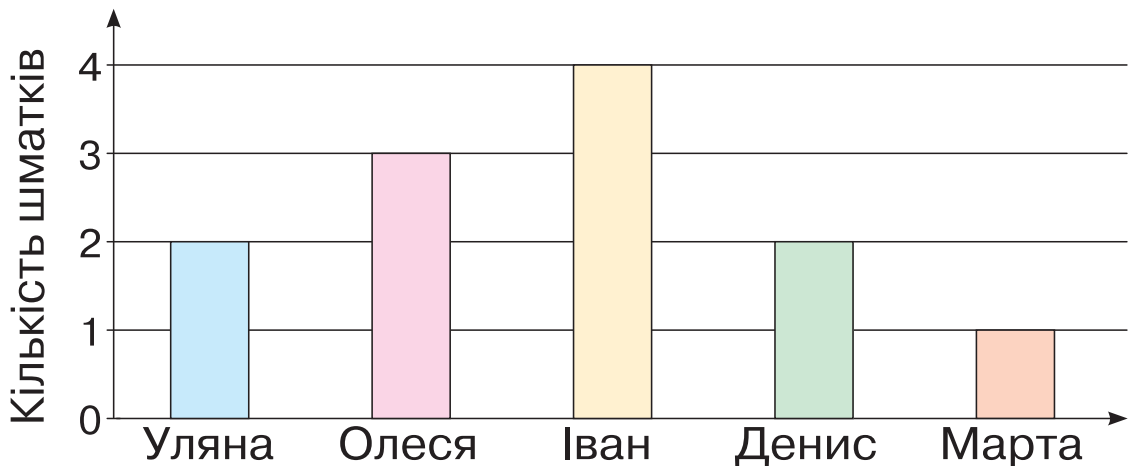
279. 1) **Запиши нерівність.**

Від невідомого числа відняли 15, і різниця стала меншою від 12.

2) **Запиши три числа, які є розв'язками цієї нерівності.**

280. Ширина прямокутника дорівнює 3 см. Це у два рази менше від його довжини. Побудуй цей прямокутник. Знайди його периметр.

 281. Уляна, Олеся, Марта, Іван і Денис пішли в піцерію. На діаграмі показано скільки шматків піци з'їв кожний із них. Розглянь діаграму і дай відповіді на запитання.

- 1) Скільки всього шматків піци з'їли діти?
- 2) Хто з дітей з'їв найбільше шматків піци?
- 3) Хто з дітей з'їв найменше шматків піци?
- 4) Хто з дітей з'їв однакову кількість шматків піци?

 282. Юля вирішила поділити пачку печива, що вміщує 30 штук, між чотирма друзями. Скільки штук печива одержить кожний? Скільки залишиться?

 283. Виконай ділення з остачею.

$32 : 7$

$95 : 10$

$52 : 17$

$37 : 12$

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ І ДІЛЕННЯМ

- 284.** Прочитай числа: 300, 500, 900, 913, 319, 505, 601. Скільки в кожному числі сотень? десятків? одиниць? Яке із чисел найбільше, а яке — найменше?
- 285.** Запиши цифрами числа: *сімсот сімдесят сім, сімнадцять, вісімсот п'ять, чотириста дев'яносто три, дев'ятсот дев'яносто дев'ять*. Під ними запиши числа, що на 1 більші за подані.
- 286.** Запиши за допомогою цифр 3, 7 і 9 усі можливі двоцифрові числа (цифри в числі можуть повторюватися).
- 287.** Запиши як суму розрядних доданків кожне із чисел: 527, 604, 216, 71.
- 288.**
$300 + 30$	$200 + 50 + 8$	$700 + 80 + 2$
$300 + 3$	$200 + 50 + 2$	$400 + 40 + 4$
- 289.**
$486 - 86$	$346 - 6$	$736 - 700$	$806 - 800$
$486 - 80$	$346 - 40$	$707 - 7$	$705 - 700$
- 290.** Сашко задумав число, що закінчується цифрою 8. Воно більше, ніж число 230, і менше, ніж число 240. Яке число задумав Сашко?
- 291.** Які числа на числовій прямій пропущені? Запиши ці числа. Під кожним з них запиши число, що на 1 менше.

292. З ятки за день продали 120 кг кавунів, і в ній залишилася така сама маса кавунів. Скільки кілограмів кавунів було в ятці на початку дня?

293. Назви числа від 496 до 508.

294. Запиши числа, що на 10 більші від даних.

731, 629, 391, 815, 900.

295. • Перший учень називає числа від 320 до 330, а другий — числа, які на 100 більші, ніж ті, що назвав перший учень.

• Другий учень називає числа від 612 до 620, а перший — числа, які на 100 менші, ніж ті, що назвав другий учень.

296. $100 + 1$ $200 + 1$ $399 + 1$ $899 + 1$
 $100 + 10$ $200 + 10$ $390 + 10$ $890 + 10$
 $100 + 100$ $200 + 100$ $399 + 100$ $899 + 100$

297. Вартість покупки становить 365 грн. Покупець подав у касу 1000 грн. Скільки гривень решти він отримає?

298. $540 - 124$ $678 + 250$ $890 - 205$
 $479 + 373$ $169 + 584$ $900 - 684$

299. Довжина річки Дніпро в межах України становить 981 км, а довжина річки Дністер у межах України — 705 км. Яка з цих річок має більшу протяжність у межах України? На скільки кілометрів більшу?

300. Прочитай задачі. Визнач, яку задачу потрібно розв'язувати дією додавання, а яку — дією віднімання. Розв'яжи одну задачу на вибір.

1) До обіду продали 234 кг фруктів, а після обіду — 376 кг. Скільки всього кілограмів фруктів продали за день?

2) Олег прочитав 10 сторінок книжки, у якій 125 сторінок. Скільки сторінок залишилося прочитати Олегові?

301.
$$\begin{array}{r} + 252 \\ \hline + 248 \end{array} \quad + \begin{array}{r} 337 \\ \hline 385 \end{array} \quad + \begin{array}{r} 285 \\ \hline 285 \end{array} \quad + \begin{array}{r} 149 \\ \hline 357 \end{array} \quad + \begin{array}{r} 446 \\ \hline 375 \end{array} \quad + \begin{array}{r} 189 \\ \hline 451 \end{array}$$

302. Прочитай числа: 709, 603, 307, 401. Чому в записі кожного числа є нулі? Запиши кожне із цих чисел як суму розрядних доданків.

303.
$$\begin{array}{r} - 1000 \\ \hline - 285 \end{array} \quad - \begin{array}{r} 900 \\ \hline 475 \end{array} \quad - \begin{array}{r} 1000 \\ \hline 689 \end{array} \quad - \begin{array}{r} 800 \\ \hline 181 \end{array} \quad - \begin{array}{r} 700 \\ \hline 479 \end{array} \quad - \begin{array}{r} 1000 \\ \hline 807 \end{array}$$

304.
$$\begin{array}{l} 6 \cdot 4 + 2 \\ 6 \cdot (4 + 2) \end{array} \quad \begin{array}{l} 13 \cdot 3 + 60 : 3 \\ 8 \cdot 3 : 6 \end{array} \quad \begin{array}{l} 4 \cdot 100 - 100 \\ 4 \cdot (100 - 100) \end{array}$$

305. На теплоході було 135 пасажирів. Після того, як частина пасажирів вийшла на зупинці, на ньому залишилося 97 осіб. Скільки пасажирів вийшло на зупинці?

306. Скільки деталей робітник виготовив за три дні, якщо першого дня він виготовив a деталей, другого — k деталей, а третього — x деталей? Склади вираз і знайди його значення, якщо $a = 226$, $k = 269$, $x = 274$.

307. У змаганнях брали участь 18 хлопчиків і 9 дівчаток. У скільки разів більше хлопчиків, ніж дівчаток, брало участь у змаганнях?

308. З городу зібрали 12 кг огірків, а кабачків — у 3 рази більше. Скільки всього кілограмів огірків і кабачків зібрали з городу?

309. $890 - 7 \cdot 9 + 1$

$857 + 13 \cdot 3$

$470 - 350 + 189$

$1000 - (259 + 711)$

310. $81 : 9 + 9$

$72 : 8 + 72 : 9$

$7 \cdot 8 : 4$

$112 - 6 \cdot 8$

$127 + 13 \cdot 3$

$96 : 3 : 2$

311. • Перший учень називає числа від 7 до 2, а другий — числа, які у 3 рази більші, ніж ті, що називає перший учень.

• Другий учень називає круглі двоцифрові числа, а перший — числа, які у 10 разів менші, ніж ті, що називає другий учень.

312. Дію множення, як і дію додавання, можна виконувати у стовпчик. Розглянь, як при цьому записують числа.

$3 \cdot 2 = 6$

$4 \cdot 8 = 32$

$13 \cdot 3 = 39$

$123 \cdot 3 = 369$

$$\begin{array}{r} \times 3 \\ 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 4 \\ 8 \\ \hline 32 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 13 \\ 3 \\ \hline 39 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 123 \\ 3 \\ \hline 369 \end{array}$$

313. Виконай множення письмово.

$$\begin{array}{r} \times 34 \\ 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 43 \\ 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 311 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 212 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 423 \\ 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 22 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 12 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 113 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 411 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 223 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

314. Як правило, у стовпчик обчислюють у тому випадку, коли усно обчислити складно. Розглянь зразок міркувань.

$$\begin{array}{r} \cdot \\ \times 76 \\ \hline 228 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \cdot \\ \times 23 \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \cdot \quad \cdot \\ \times 173 \\ \hline 692 \end{array}$$

Міркуй так: потрібно помножити 76 на 3.

Множу одиниці. 6 од. $\cdot$ 3 = 18 од., 18 од. — це 1 д. і 8 од.

Цифру 8 пишу під одиницями, а 1 десяток запам'ятовую (ставлю крапку) і додаю його до десятків після множення десятків.

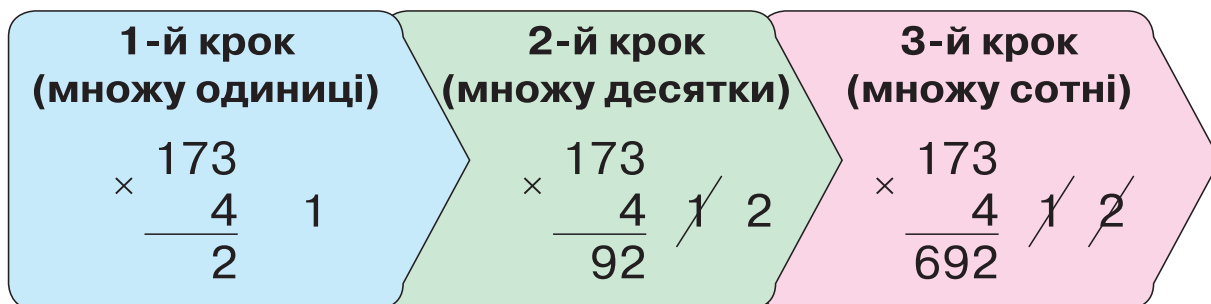
Множу десятки. 7 д. $\cdot$ 3 = 21 д.

До 21 десятка додаю 1 десяток, який отримали, коли множили одиниці. Буде 22 десятки, або 2 сотні й 2 десятки. Записую цифру 2 під десятками, а 2 сотні — ліворуч від десятків.

Читаю відповідь: 228.

Зверни увагу! За письмового множення (у стовпчик) виконують порозрядне множення. Починають множити з нижчого розряду — з одиниць.

Цей спосіб обчислення можна зобразити схематично. Розглянь випадок $173 \cdot 4$.

315. Виконай множення письмово.

$$\begin{array}{r} \times 37 \\ \underline{\quad} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 35 \\ \underline{\quad} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 227 \\ \underline{\quad} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 24 \\ \underline{\quad} \\ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 124 \\ \underline{\quad} \\ \end{array}$$

316. Купили 3 пакети йогурту, по 325 г у кожному. Скільки грамів йогурту купили?

317. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Добуток чисел 23 і 5 зменшити на 100.
- Різницю чисел 456 і 300 збільшити у 2 рази.
- Сума числа 500 та добутку чисел 121 і 4.

318. Скільки годин у добі?

Скільки секунд у хвилині?

Скільки хвилин у годині?

319. Скільки хвилин становить половина години?

$\frac{1}{6}$ години? $\frac{1}{3}$ години?

320. На майданчику гралося 45 дітей. П'яту частину всіх дітей становили дівчатка, а решту — хлопчики. Скільки хлопчиків гралося на майданчику?

321. Виміряй довжину відрізка $СК$. Накресли в зошиті відрізок $АВ$, довжина якого становить половину довжини відрізка $СК$.

$C \cdot \text{-----} \cdot K$

322. Марійка прочитала 25 сторінок книжки, що становило третину загальної кількості сторінок. Скільки сторінок у книжці?

323. Виконай множення у стовпчик.

$$115 \cdot 4$$

$$343 \cdot 2$$

$$116 \cdot 5$$

$$417 \cdot 2$$

324. $80 - 7 \cdot 9 + 1$
 $412 - 350 + 189$

$457 - 24 \cdot 4$
 $1000 - 65 \cdot 4$

325. $198 - (50 + 96 : 4)$
 $198 - 50 + 96 : 4$
 $(198 - 50 + 96) : 4$

$180 - (51 + 45) : 3$
 $180 - 51 + 45 : 3$
 $180 - (51 + 45 : 3)$

326. Запиши кожне з чисел як суму розрядних доданків.

314, 506, 103, 347, 805, 123.

У яких сумах ти записав усього два доданки?
Чому?

327. Розглянь записи та прочитай пояснення.

$$\begin{array}{r} \times 102 \\ \hline 306 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 402 \\ \hline 804 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 105 \\ \hline 525 \end{array}$$

Міркую так: потрібно помножити число 102 на 3.

Множу одиниці. 2 од. $\cdot$ 3 = 6 од.; пишу цифру 6 під одиницями.

Множу десятки. 0 д. $\cdot$ 3 = 0 д.; пишу цифру 0 під десятками.

Множу сотні. 3 с. $\cdot$ 1 = 3 с.; пишу цифру 3 під сотнями.

Читаю відповідь: 306.

**1-й крок
(множу одиниці)**

$$\begin{array}{r} \times 102 \\ \hline 3 \\ \hline 6 \end{array}$$

**2-й крок
(множу десятки)**

$$\begin{array}{r} \times 102 \\ \hline 3 \\ \hline 06 \end{array}$$

**3-й крок
(множу сотні)**

$$\begin{array}{r} \times 102 \\ \hline 3 \\ \hline 306 \end{array}$$

328. $874 - 104 \cdot 2$ $403 \cdot 2 - 749$ $215 \cdot 3 + 5 \cdot 71$

329. Порівняй вирази. Що в них спільне, а що — відмінне? Знайди їх значення.

$17 \cdot 4$

$45 \cdot 2$

$39 \cdot 3$

$107 \cdot 4$

$405 \cdot 2$

$309 \cdot 2$

330. Які з рівностей є рівняннями? Прочитай їх. Розв'яжи одне рівняння на вибір.

$7 \cdot 8 + 13 = 69$

$600 - x = 500$

$69 : c = 23$

$a \cdot 10 = 100$

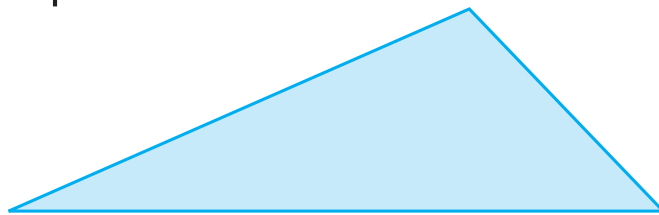
$1000 - 900 = 50 + 50$

$107 \cdot 4 = 428$

331. В a однакових автобусах умістилося по b пасажирів. Скільки всього пасажирів умістилося в цих автобусах? Склади вираз і знайди його значення, якщо $a = 4$, $b = 35$.

332. У столовому сервізі l видів тарілок, по 12 штук кожного виду, а в чайному — p видів тарілок, по 12 штук кожного. На скільки більше тарілок у столовому сервізі, ніж у чайному? Склади вираз і знайди його значення, якщо $l = 6$, $p = 2$.

333. Виміряй сторони трикутника. Знайди його периметр.

334. До магазину привезли 205 пакетів борошна, по 2 кг в кожному, і 105 пакетів, по 5 кг у кожному. Скільки кілограмів борошна привезли в магазин?

335. Розв'яжи рівняння.

$$24 - a = 8 \quad x - 18 = 36 \quad b + 27 = 95 \quad 64 + a = 100$$

336. Заміни кожне з розрядних чисел 30, 50, 600, 900 добутком за зразком.

$$30 = 3 \cdot 10$$

337. Виконай множення послідовно.

$$9 \cdot 70 \quad 4 \cdot 200 \quad 9 \cdot 80 \quad 5 \cdot 50 \quad 7 \cdot 40$$

338. Розглянь записи й поясни обчислення.

$$13 \cdot 60 = 780$$

$$\begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ 6 \cdot 10 \end{array}$$

$$13 \cdot 6 = 78$$

$$78 \cdot 10 = 780$$

$$37 \cdot 20 = 740$$

$$\begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ 2 \cdot 10 \end{array}$$

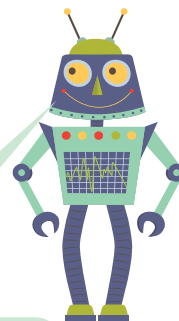
$$37 \cdot 2 = 74$$

$$74 \cdot 10 = 740$$

Ці добутки можна записати у стовпчик.

$$\begin{array}{r} * 13 \\ 60 \\ \hline 780 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} * 37 \\ 20 \\ \hline 740 \end{array}$$

Зверни увагу, як записують другий множник за письмового множення на розрядне число.

339. Виконай множення письмово.

$$\begin{array}{r} \times 47 \\ 20 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 33 \\ 30 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 39 \\ 20 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 24 \\ 40 \\ \hline \end{array}$$

340. $25 \cdot 30 + 12 \cdot 20$ $26 \cdot 30 - 23 \cdot 30$ $33 \cdot 30 - 19 \cdot 40$

341. Учні мають розкласти 75 олівців у коробки, по 12 штук у кожну. Скільки буде повних коробок? Скільки олівців залишиться?

342. Фермер зібрав 72 яйця. У нього є лотки на 10 яєць і на 12 яєць. Які лотки потрібно взяти, щоб після пакування яєць не було решти? Скільки лотків буде заповнено?

343. Які записи є нерівностями?

$$\begin{array}{lll} 34 < 180 & 67 + 33 = 100 & n + 67 = 953 \\ 89 - c > 34 & 67 < x < 100 & s = 78 + 636 \end{array}$$

344. Добери і запиши по два розв'язки до кожної нерівності.

$$890 > c \qquad 56 + a < 78 \qquad 790 > b \cdot 5$$

345. $13 \cdot 70 - 18 \cdot 50$ $894 - 21 \cdot 40$ $36 \cdot 20 + 36 \cdot 7$

346. Лука зрізав 22 тюльпани і зробив з них три однакові букети. Скільки квіток в одному букеті?

347. Довжина паперової смужки становить 42 см. Скільки смужок завдовжки 8 см можна відрізати від неї?

348. Виконай ділення з остачею.

$$\begin{array}{llll} 42 : 5 & 41 : 4 & 63 : 20 & 102 : 50 \\ 17 : 8 & 32 : 3 & 91 : 30 & 720 : 100 \end{array}$$

349. Група із 42 туристів вирушила в подорож на кількох автобусах, кожний з яких уміщує 15 пасажирів. Скільки автобусів знадобилося для цих туристів? Чи є в цих автобусах вільні місця?

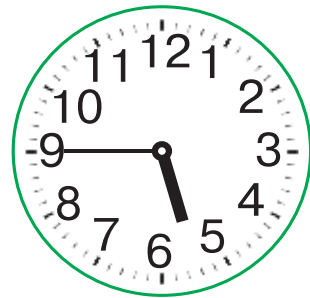
350. На рейсову поїздку автобуса з міста в село витрачається 36 л бензину. Чи вистачить 80 л бензину для поїздки з міста в село й назад?

351. $259 \cdot 3 - 692$
 $947 - 47 \cdot 9$

$41 \cdot 9 + 57 \cdot 7$
 $482 \cdot 2 - 318 \cdot 3$

352. Туристична подорож розпочалась о 9 год і закінчилась о 16 год. Скільки годин тривала подорож?

353. Дитячий сеанс у кінотеатрі розпочався о 15 год і тривав 50 хв. Який із годинників показує час закінчення сеансу?

 354. Розглянь годинники і скажи, котру годину показує кожний із них. Чи можна за цими годинниками визначити, яка це частина доби — ранок чи вечір, день чи ніч?

355. Котру годину показують електронні годинники? Яка це частина доби? Запиши так: *ніч, вечір, полудень, день або ранок.*

356. «Віднови» рівності.

$3 \text{ год} = \square \text{ хв}$

$1 \text{ год } 15 \text{ хв} = \square \text{ хв}$

$2 \text{ год } 30 \text{ хв} = \square \text{ хв}$

$130 \text{ хв} = \square \text{ год } \square \text{ хв}$

$3 \text{ хв } 20 \text{ с} = \square \text{ с}$

$250 \text{ с} = \square \text{ хв } \square \text{ с}$

357. У трилітрові банки законсервували 20 л яблучного соку. Скільки вийшло повних трилітрових банок? Скільки літрів соку в неповній банці?

358. Робоча зміна в цеху розпочинається о 7 год й закінчується о 15 год. Скільки годин триває робоча зміна?

359. $12 : 2$ $24 : 6$ $63 : 9$ $42 : 3$
 $13 : 2$ $25 : 6$ $70 : 9$ $43 : 3$

360. Визнач, скільки в кожному числі всього сотень, усього десятків, усього одиниць.

569, 100, 140, 555, 803.

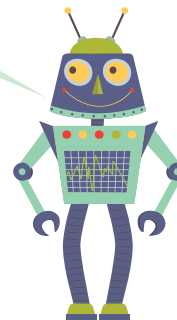

361. $48 : 2$ $81 : 3$ $30 : 2$ $24 : 4$
 $480 : 2$ $810 : 3$ $300 : 2$ $240 : 4$

362. Розглянь записи та прочитай пояснення.

Якщо важко виконати ділення усно, то його виконують письмово.

9	2	4	
8		2	3
1	2		
1	2		
		0	

Міркуй так: потрібно поділити 92 на 4.
Визначаю кількість цифр у частці.

Для цього знаходжу перше неповне ділене. Число 92 містить 9 десятків. $9 > 4$. 9 десятків — перше неповне ділене. Отже, перша цифра в частці позначатиме десятки, тому в частці буде 2 цифри.

Ділю десятки.

Поділю: 9 на 4, у частці буде 2 десятки.

Помножу: $4 \cdot 2 = 8$. Поділили 8 десятків.

Відніму: $9 - 8 = 1$. Залишилося поділити 1 десяток.

Порівняю остачу з дільником : $1 < 4$.

Ділю одиниці.

1 десяток і 2 одиниці — це 12 одиниць (друге неповне ділене).

Поділю: $12 : 4 = 3$. У частці буде 3 одиниці.

Помножу $4 \cdot 3 = 12$. Поділили 12 одиниць.

Відніму $12 - 12 = 0$. Поділили всі одиниці.

Читаю відповідь: 23.

363. Виконай ділення письмово. Перевір множенням.

$$96 : 4 \quad 51 : 3 \quad 78 : 6 \quad 96 : 6 \quad 92 : 2$$

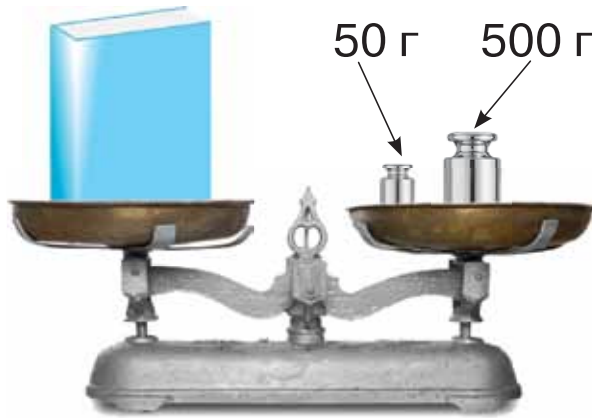
364. $763 + 74 : 2$ $(780 - 684) : 2$ $24 \cdot 3 : 2$

365. Розв'яжи рівняння.

$$36 : x = 2 \quad 680 + a = 980 \quad 346 + c = 528$$

366. У спортивних змаганнях брало участь 295 школярів: із бігу — 138 осіб, із плавання — на 42 особи менше, а решта — зі стрибків у довжину. Скільки школярів брало участь у стрибках у довжину?

367. Визнач масу книжки за малюнком.

368. У 3 класі навчається 27 учнів. На уроці фізичної культури вчителька просить утворити команди для гри у волейбол, по 6 осіб у кожній команді. Скільки повних команд утвориться? Скільки учнів залишиться в запасі?

369. $347 + 78 : 2$ $421 - 78 : 3$ $87 : 3 + 45 : 5$

370. $36 : 6$ $54 : 9$ $72 : 8$ $36 : 4$ $42 : 7$ $25 : 5$

371. Визнач, скільки в кожному числі всього сотень, усього десятків, усього одиниць.

598, 407, 170, 687, 344, 901.

372. Розглянь ділення трицифрового числа на одноцифрове: усне і письмове.

$$628 : 4 = (400 + 200 + 28) : 4 = \\ = 400 : 4 + 200 : 4 + 28 : 4 = 100 + 50 + 7 = 157$$

Визначаю кількість цифр у частці. Для цього знаходжу перше неповне ділене. Число 628 містить 6 сотень. $6 > 4$.

377. У змаганнях із волейболу беруть участь 38 осіб. Усі спортсмени поділені на команди по 8 осіб, а решта — арбітри.

Іван визначив, що в змаганнях беруть участь 3 команди спортсменів і 14 арбітрів.

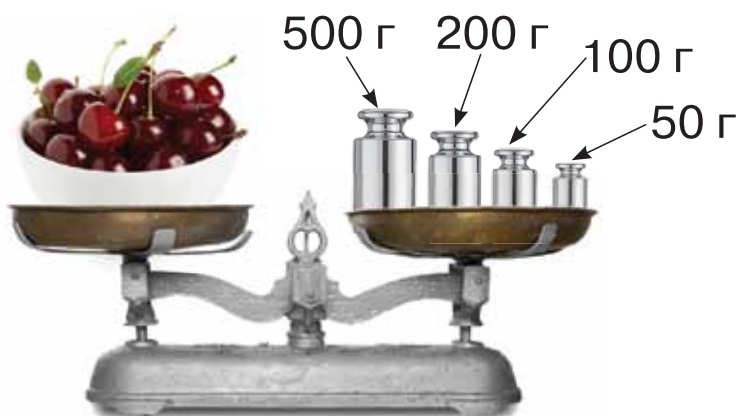
Чому він помиляється?

$$38 = 8 \cdot 3 + 14$$

Якою буде правильна відповідь?

378. Визнач масу вишень за малюнком.

379. Виконай ділення. Перевір множенням.

$$762 : 3$$

$$896 : 7$$

$$952 : 4$$

380. За три м'ячі заплатили 411 грн. Яка ціна м'яча?

381. Кожне число зменш у 5 разів.

15, 55, 500, 250, 35, 100.

382. Визнач, скільки в кожному числі всього сотень, усього десятків, усього одиниць.

730, 206, 184, 770, 444, 811.

383. Розглянь знаходження частки $141 : 3$: усне і письмове.

$$141 : 3 = (120 + 21) : 3 = 120 : 3 + 21 : 3 = 40 + 7 = 47$$

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \text{С.} \\ \swarrow \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{Д.} \\ \downarrow \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{Од.} \\ \swarrow \end{array} \\
 \begin{array}{r}
 \underline{141} \quad | \quad 3 \\
 - \underline{12} \quad | \\
 \hline
 \quad 21 \quad | \\
 - \underline{21} \quad | \\
 \hline
 \quad \quad 0 \quad |
 \end{array}
 \end{array}$$

$\begin{array}{r} 47 \\ \swarrow \quad \searrow \\ \text{д.} \quad \text{од.} \end{array}$

Визначаю кількість цифр у частці. Для цього знаходжу перше неповне ділене.

У діленому є 1 сотня. 1 сотню не можна поділити на 3 так, щоб у частці були сотні. Утворимо перше неповне ділене із 1 сотні й 4 десятків. 14 д. — це буде перше неповне ділене. Отже, у частці найвищим розрядом будуть десятки. Результат ділення — двоцифрове число.

Ділю десятки.

Поділю: 14 на 3, буде 4 десятки.

Продовж міркування самостійно.

384. Розглянь частки й визнач, у яких із них у результаті буде двоцифрове число. Обґрунтуй.

$$768 : 8 \quad 476 : 4 \quad 216 : 2 \quad 564 : 6 \quad 123 : 3$$

385. Виконай ділення. Перевір множенням.

$$623 : 7 \quad 116 : 4 \quad 525 : 7$$

386. На пошиття восьми костюмів витрачають 24 м тканини. Скільки таких костюмів можна пошити із 345 м тканини?

387. Маса п'яти пачок какао становить 375 г. Яка маса дев'яти таких пачок?

388. З однієї ділянки фермер зібрав 168 кг огірків, а з іншої — на 86 кг більше. 80 кг огірків він здав у їдальню, а решту — на консервний завод. Скільки кілограмів огірків фермер здав на консервний завод?

389. Довжини сторін прямокутника дорівнюють 9 см і 17 см. Знайди периметр прямокутника.

390. У супермаркет привезли 546 л мінеральної води, а солодкої — у 7 разів менше. Скільки всього літрів води привезли в супермаркет?

391. $543 - 543 : 3$ $125 + 125 : 5$ $890 - 890 : 5$

392. $412 - 275$ $543 - 297$ $437 + 189$ $352 + 199$
 $824 - 638$ $900 - 333$ $187 + 359$ $563 + 175$

393. Розв'яжи рівняння.

$$572 - c = 180 \qquad 725 : x = 5 \qquad 3 \cdot c = 981$$

394. Із 32 м тканини пошили 8 підковдр. Скільки таких підковдр можна пошити із 60 м тканини? Скільки метрів тканини знадобиться, щоб пошити 115 таких підковдр?

395. Які числа пропущені? Запиши рівності.

$$\begin{array}{ll} 1) 1 \text{ год } 15 \text{ хв} = \square \text{ хв} & 125 \text{ хв} = \square \text{ год } \square \text{ хв} \\ 2 \text{ год } 30 \text{ хв} = \square \text{ хв} & 72 \text{ хв} = \square \text{ год } \square \text{ хв} \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 2) 45 \text{ хв} + \square \text{ хв} = 1 \text{ год} & 12 \text{ год} + \square \text{ год} = 1 \text{ доба} \\ 29 \text{ хв} + \square \text{ хв} = 1 \text{ год} & 21 \text{ год} + \square \text{ год} = 1 \text{ доба} \\ 32 \text{ с} + \square \text{ с} = 1 \text{ хв} & 10 \text{ год} + \square \text{ год} = 1 \text{ доба} \end{array}$$

396. Упродовж дня діти займалися фізичними вправами: на уроці фізичної культури — 40 хв, під час фізкультхвилинок — на 4 уроках, по 3 хв на кожному, і на великій перерві — 10 хв. Скільки часу діти займалися фізичними вправами у школі впродовж дня?

397. Електронний годинник показує — 08:05. Через скільки хвилин він показуватиме — 08:50?

398. Накресли прямокутник зі сторонами 6 см і 4 см. Знайди його периметр.

399. Обчисли.

$$3 \text{ год } 40 \text{ хв} - 28 \text{ хв} = \square \text{ год } \square \text{ хв}$$

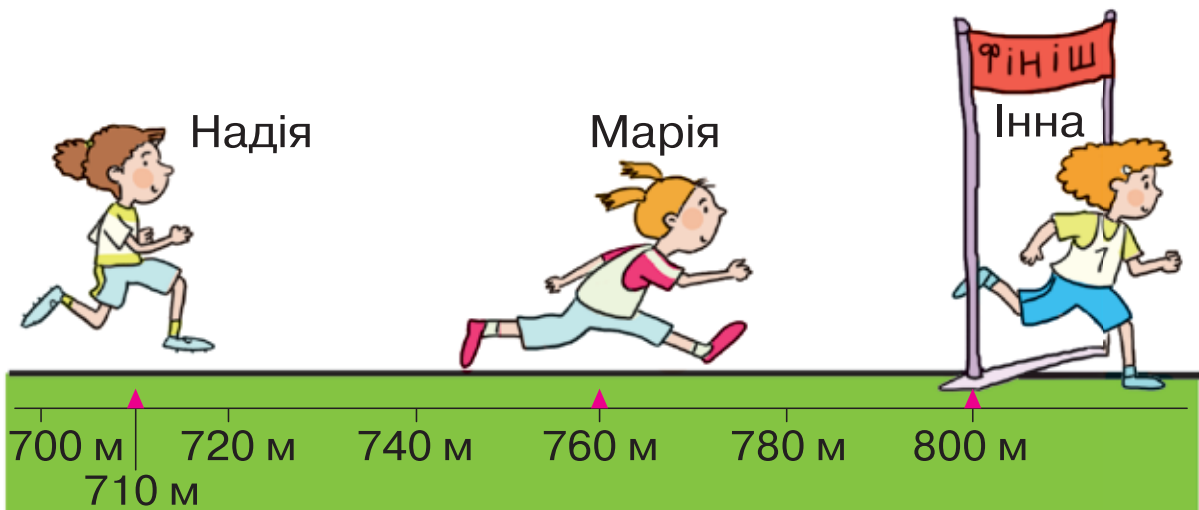
$$1 \text{ год } 15 \text{ хв} + 40 \text{ хв} = \square \text{ год } \square \text{ хв}$$

400. На центральній площі міста висадили 325 кущів троянд, а в парку — у 5 разів менше. Скільки всього кущів троянд висадили?

401. Інна виграла забіг на дистанції 800 м. Яка відстань віддаляє її на фініші від кожної з інших учасниць?

402. Прочитай задачі. Зроби короткі записи до кожної задачі. Порівняй їх. Склади план розв'язування кожної задачі. Розв'яжи одну задачу на вибір.

1) У трьох школах навчається 618 учнів. У першій школі — 236 учнів, у другій — на 58 учнів менше, ніж у першій. Скільки учнів навчається в третій школі?

2) На трьох присадибних ділянках росте 80 дерев. На першій ділянці росте $\frac{1}{4}$ всіх дерев, на

другій — половина кількості тих дерев, що ростуть на першій ділянці. Скільки дерев росте на третій ділянці?

403. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Перший доданок — 32, другий — добуток чисел 6 і 7.
- Зменшуване — 92, від'ємник — добуток чисел 9 і 9.
- Перший доданок — 25, другий — частка чисел 64 і 8.
- Ділене — сума чисел 38 і 18, дільник — 7.

404. Вибери такі значення a і b з чисел 0, 1, 2, 7, 9, за яких нерівності будуть правильними.

$$a \cdot 8 < 61 \quad b + 18 < 20 \quad b - 3 > 5$$

405. Добери такі числа, щоб нерівності були правильними.

$$22 \cdot 3 > 22 \cdot \square \quad 27 : 9 < 27 : \square \quad 42 : 7 < 42 : \square$$

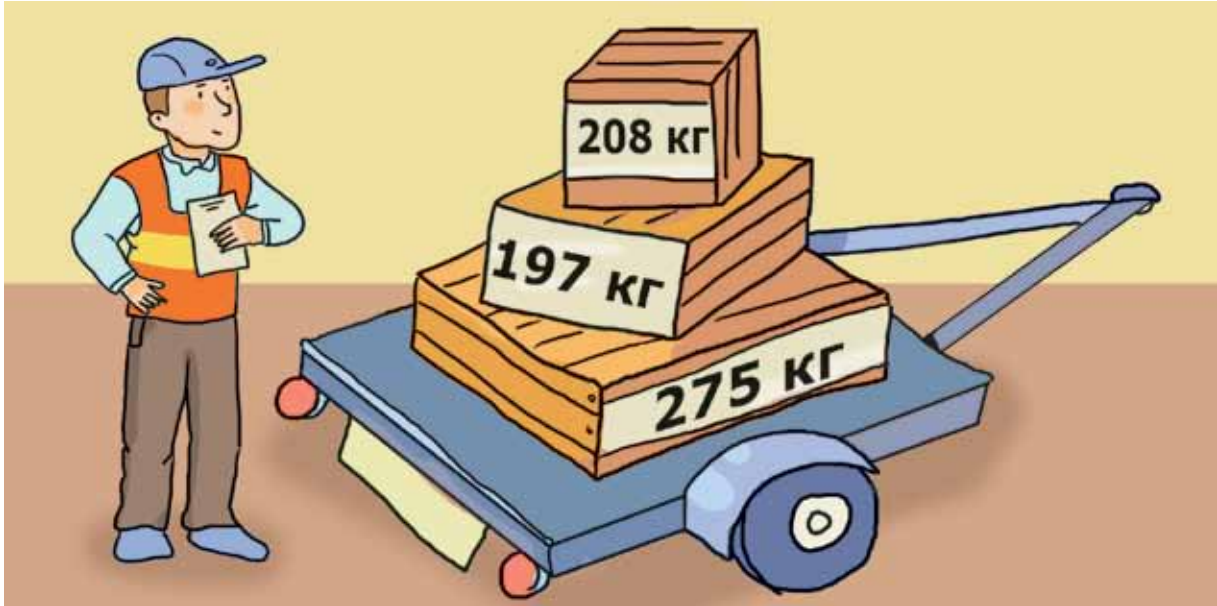
406. 1) Дівчинка вирішила виміряти пульс. За 10 с вона налічила 12 ударів свого серця. Скільки ударів серця дівчинка налічить за 1 хв?

2) Перевір кількість ударів свого серця за хвилину.

407. 1) Обчисли загальну масу трьох ящиків.

2) Вантажник хоче помістити ще один ящик масою 90 кг, але на візку не можна перевозити понад 800 кг. Чи можна покласти на візок цей ящик?

408. Знайди значення кожного виразу, якщо $a = 24$.

$$a \cdot 3$$

$$(60 - a) : 3$$

$$60 - a : 3$$

409.

$100 - 7 \cdot 8 + 2$	$84 : 3 \cdot 2$	$54 : 9 \cdot 15$
$27 + 63 : 7 \cdot 11$	$90 - 9 \cdot 6 : 27$	$9 : 9 + 99$

410. Виконай дії з іменованими числами.

$$34 \text{ грн} \cdot 7$$

$$255 \text{ грн} : 5 \text{ грн}$$

$$37 \text{ км} \cdot 8$$

$$141 \text{ грн} : 3$$

$$140 \text{ грн} \cdot 5$$

$$80 \text{ км} : 16 \text{ км}$$

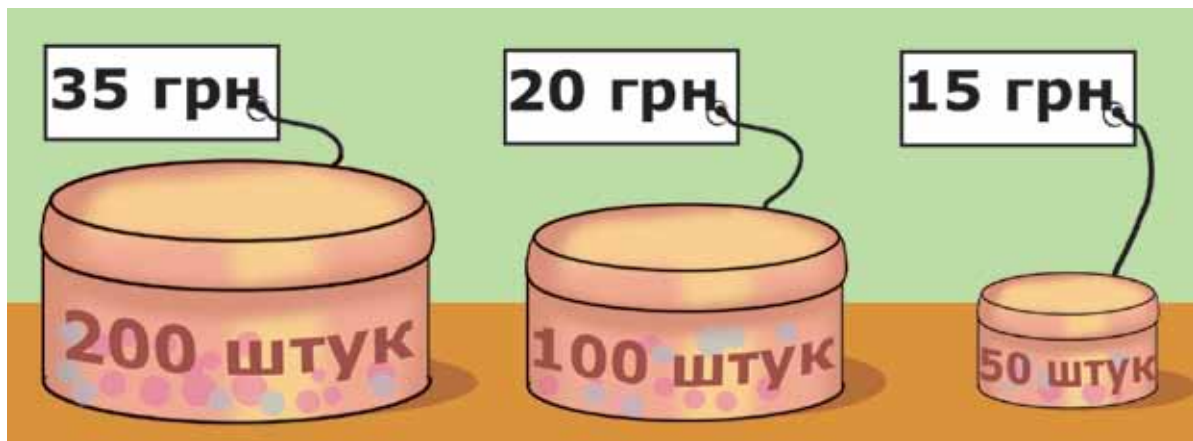
411. Леся хоче зробити два браслети з бісеру. Допоможи їй розрахувати покупку намистин, скориставшись даними таблиці й малюнком.

1) Скільки намистин потрібно купити, щоб виготовити 2 браслети?

2) Яку коробку бісеру має купити дівчинка?

3) Скільки гривень це коштує?

Назва виробу	Кількість намистин
Браслет	40
Кольє	60
Подвійне кольє	120

412. Розв'яжи задачу із двома запитаннями.

У шкільному саду росло 3 ряди дерев, по 12 дерев у кожному. Коли навесні посадили ще кілька таких самих рядів дерев, то всього стало рости 96 дерев.

1) Скільки дерев посадили навесні?

2) На скільки дерев більше посадили навесні, ніж їх росло?

 413. Розв'яжи рівняння. Використай його розв'язок для знаходження розв'язків нерівності.

$$a + 2 = 765$$

$$a + 7 = 475$$

$$a + 9 = 730$$

$$a + 2 < 765$$

$$a + 7 < 475$$

$$a + 9 < 730$$

414. Порівняй.

1 м і 10 дм

3 м 4 см і 304 см

1 м і 50 дм

1 м і 10 см

3 м 4 см і 340 см

5 дм і 5 см

1 м і 10 мм

3 см 4 мм і 34 мм

1 км і 100 см

415. Щоб замісити пиріг, Макар поклав на стіл 1 кг борошна, пачку масла масою 200 г, 12 яєць і одну пачку дріжджів.

Він приготував тісто за рецептом, що записаний на листку.

Визнач, які продукти залишилися в Макара і скільки.

416. Маринка відрізала 65 см стрічки, що становить восьму її частину. Якої довжини була стрічка?

417. Які числа пропущені? Запиши рівності.

$$200 \text{ кг} = \square \text{ ц}$$

$$56 \text{ мм} = \square \text{ см } \square \text{ мм}$$

$$105 \text{ кг} = \square \text{ ц } \square \text{ кг}$$

$$48 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$$

418. Обчисли.

$$4 \cdot \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline 6 & 9 & 8 & 11 & 13 & 23 & 18 & 20 & 21 \\ \hline \end{array}$$

419. $692 - 279$

$578 - 349$

$946 - 297$

$965 - 856$

$572 + 148$

$344 + 565$

$273 + 372$

$421 + 139$

 420. Склади задачі, у яких є збільшення або зменшення числа в кілька разів, скориставшись короткими записами. Розв'яжи задачі усно. Запиши лише відповіді.

1) I — 18 троянд ←
II —?, у 2 р. менше —

2) I — 21 будинок ←
II —?, у 3 р. менше — } }

3) Яблука — 6 кг }
Сливи — 2 кг } ? ←
Груші —?, у 2 р. менше —

4) Морква — 15 кг ←
Картопля —?, у 5 р. менше —
Буряки —?, у 4 р. більше —

421. Роман і Андрій купили однакові м'ячі. Роман купив м'яч у спортивному магазині й заплатив за нього 389 грн, Андрій купив м'яч у супермаркеті й заплатив за нього 425 грн. Хто із хлопців зробив вдалішу покупку? Яка різниця цін на м'ячі?

 422. Розглянь календар літніх місяців 2021 року. Визнач, у який день тижня відбудуться вказані свята.

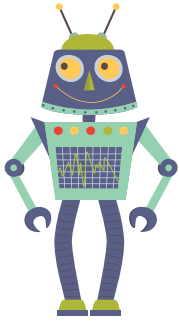
1) Міжнародний день захисту дітей, що відзначають 1 червня.

2) День Конституції України — 28 червня.

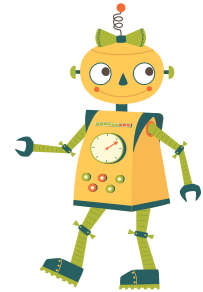
3) День Незалежності України — 24 серпня.

Червень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
22	1	2	3	4	5	6
23	7	8	9	10	11	12 13
24	14	15	16	17	18	19 20
25	21	22	23	24	25	26 27
26	28	29	30			

Липень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
26			1	2	3	4
27	5	6	7	8	9	10 11
28	12	13	14	15	16	17 18
29	19	20	21	22	23	24 25
30	26	27	28	29	30	31

Серпень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
30						1
31	2	3	4	5	6	7 8
32	9	10	11	12	13	14 15
33	16	17	18	19	20	21 22
34	23	24	25	26	27	28 29
35	30	31				

 423. Дай відповіді на запитання, скориставшись календарем.

- 1) Пісенний фестиваль проходив із 26 червня по 2 липня. Скільки днів тривав фестиваль?
- 2) Сім'я вирушила в подорож 30 червня, а повернулася додому 4 липня. Скільки днів подорожувала сім'я?
- 3) Чемпіонат з легкої атлетики розпочався 7 липня і тривав один тиждень. Коли закінчився чемпіонат?
- 4) Туристи подорожували в Карпатах 2 тижні й повернулися додому 25 серпня. Якого числа туристи вирушили в Карпати?

 424. У літній табір Мілана поїхала 29 липня й перебувала там 12 днів. Коли Мілана повернулася додому?

 425. $375 - 178$ $410 - 369$ $41 + 356$ $268 + 542$
 $197 + 213$ $397 - 129$ $810 - 238$ $572 - 197$

Зміст

Розділ 5. МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000	3
Розділ 6. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ І ДІЛЕННЯМ	55

Навчальне видання

ЛИСТОПАД Наталія Петрівна

МАТЕМАТИКА

**Підручник для 3 класу спеціальних закладів загальної
середньої освіти (Н 54.1 – Н 54.2)
(у 3-х частинах)**

Частина 3

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом О. Я. Савченко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Головний редактор *І. В. Красуцька*
Редактор *І. В. Луценко*
Головний художник *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректор *Л. А. Еско*
Малюнки *В. А. Дунаєвої*

В оформленні обкладинки використано малюнки з *www.shutterstock.com, Popmarleo*

Формат 84×108 $\frac{1}{16}$. Ум. друк. арк. 8,40 + 0,42 форзац.
Обл.-вид. арк. 8,00.
Зам. №
Тираж 2018 пр.

ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»
Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: 03061, м. Київ, вул. Миколи Шепелева, 2

Віддруковано
ТОВ «ПЕТ»

61024, м. Харків, вул. Максиміліанівська, 17

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 6847 від 19.07.2019 р.

ISBN 978-966-991-073-8

9 789669 910738